

23.9.2022

Föreskrifter om avfallshanteringen i huvudstadsregionen och Kyrkslätt

Motiveringspromemoria

Samkommunen Helsingforsregionens miljötjänster (nedan HRM) sköter den kommunala avfallshanteringen i Helsingfors, Esbo, Grankulla och Vanda. Dessutom sköter HRM kommunens uppgifter inom avfallshanteringen i Kyrkslätt med stöd av avtal. Om de uppgifter inom avfallshanteringen som tillhör kommunen stadgas i avfallslagen (646/2011) och i avfallsförordningen (987/2021). En omfattande förnyelse av avfallslagstiftningen gjordes under 2021. Vid förnyelsen fastställdes nya mål och skyldigheter för återvinning och separat insamling. Målsättningen är att av det kommunala avfallet ska för återanvändning tillverkas eller återvinnas 55 viktprocent år 2025, 60 viktprocent år 2030 och 65 viktprocent år 2035.

Föreskrifterna om avfallshantering är bestämmelser som specificerar avfallslagstiftningen, och som fastighetsinnehavare, kommuninvånare och i tillämpliga fall också andra aktörer inom avfallshantering som omfattas av avfallshantering som ordnas av HRM är skyldiga att följa.

Det är HRM:s uppgift att ordna avfallshanteringen inom sitt verksamhetsområde. Skyldigheterna inom avfallshanteringen grundar sig på avfallslagen, avfallsförordningen, övriga förordningar som har utfärdats med stöd av avfallslagen samt föreskrifterna om avfallshantering. Med avfallshantering avses insamling, transport, återvinning och bortskaffande av avfall i överensstämmelse med prioritetsordningen för avfall.

Syftet med föreskrifterna om avfallshantering är att främja verkställandet av avfallslagen med beaktande av lokala förhållanden och att förebygga de olägenheter och risker för hälsan och miljön som avfallet och avfallshanteringen orsakar. Dessutom främjar föreskrifterna om avfallshantering efterlevnaden av prioritetsordningen för avfall. Föreskrifterna om avfallshantering bereds och utfärdas av avfallshanteringsmyndigheten, det vill säga HRM:s styrelse.

Vid beredningen av föreskrifterna om avfallshantering har man dragit nytta av den guide för beredare av kommunala föreskrifter om avfallshantering och för beslutsfattare, som publicerades av Finlands Kommunförbund 2022.

ALLMÄN MOTIVERING

Nuläge

Den ursprungliga versionen av de allmänna föreskrifterna om avfallshanteringen i huvudstadsregionen och Kyrkslätt trädde i kraft 28.3.1984. Därefter har föreskrifterna reviderats flera gånger, senast skedde detta 1.3.2019. Dessutom har föreskrifter om avfallshantering avseende avloppsslam som uppkommer vid boende utfärdats 24.4.2015.

Föreskrifterna om avfallshantering har en viktig position i det praktiska genomförandet av avfallshanteringen inom HRM:s verksamhetsområde. Föreskrifterna om avfallshantering är bestämmelser som specificerar lagstiftningen, precis som avfallslagen och avfallsförordningen. I

enlighet med sitt namn är de bindande, inte rekommendationer. Bestämmelserna avser t.ex. sortering, insamling och transport av avfall, samt förhindrande av nedskräpning.

En omfattande förnyelse av avfallslagstiftningen gjordes under 2021. Vid förnyelsen fastställdes nya mål och skyldigheter för återvinning och separat insamling. Målsättningen är att av det kommunala avfallet ska för återanvändning tillverkas eller återvinnas 55 viktprocent år 2025, 60 viktprocent år 2030 och 65 viktprocent år 2035.

Det föreslås att föreskrifterna om avfallshantering revideras till följd av ändringar i avfallslagstiftningen samt erfarenheter och respons som tillämpningen av föreskrifterna har gett.

Dessutom har man i förordningarna tagit hänsyn till den landsomfattande avfallsplan som godkändes 24.3.2022. I avfallsplanen fastställs bland annat detaljerade mål för 2027 för att minska uppkomsten och öka återvinningen av kommunalt avfall, förpackningsavfall, engångsplast, biologiskt nedbrytbart avfall, el- och elektronikavfall samt byggavfall, och åtgärder för att uppnå målen. Av planens mer än 100 åtgärder är de flesta statsförvaltningens ansvar, men en del av åtgärderna riktar sig direkt till kommuner eller andra aktörer.

De mest centrala ändringsförslagen

Den ändrade avfallslagstiftningen förutsätter en utvidgning av skyldigheterna till separat insamling i de gällande föreskrifterna om avfallshantering. Den största enskilda ändringen gäller utvidgningen av skyldigheten till separat insamling av bioavfall till att omfatta alla fastigheter i verksamhetsområdet, med undantag av fritidsfastigheter. Dessutom utvidgas skyldigheten till separat insamling för kommunens fastigheter inom förvaltnings- och serviceverksamhet i enlighet med avfallsförordningen.

En stegvis övergångsperiod ges för utvidgningen av separat insamling av bioavfall så att fastigheter kan förbereda sig för förändringen och HRM kan genomföra den omfattande förändringen på ett kontrollerat sätt, med tryggnad av funktionaliteten hos logistik och kundservice.

Dessutom har ett antal andra ändringar gjorts på grundval av förnyelsen av lagstiftningen. Ändringar har gjorts i tömningsintervallerna för insamlingsanordningar, för att ge fastighetsinnehavare mer flexibla möjligheter att forma en för fastighetens avfallsmängder lämplig tjänstehelhet. Anmälan till kompostregistret har specificerats. Det sker en gradvis övergång från manuellt förflyttningsbara avfallsbehållare som ägs av fastighetsinnehavaren till manuellt förflyttningsbara avfallsbehållare som hyrs från HRM. I det närmaste alla bestämmelser som gäller avfallshanteringstjänster för fastigheter specificeras på grundval av de erfarenheter som har erhållits.

Yttranden och åsikter om förslaget

HRM:s styrelse behandlade 29.4.2022 (§ 42) förslaget till föreskrifter om avfallshanteringen i huvudstadsregionen och Kyrkslätt och beslutade enligt förvaltningslagen om en möjlighet för alla vars förhållanden beslutet kan ha en betydande inverkan på att få information och yttra sig om ärendet.

Under tiden 3.5–17.6.2022 publicerades på HRM:s och städerna Esbo, Helsingfors, Grankulla, Kyrkslätt och Vanda webbplatser ett meddelande om reserverande av möjligheter att påverka. Förslaget till avfallshanteringsföreskrifter med motiveringar har under denna tid funnits till påseende på HRM:s webbplats på adressen www.hsy.fi/sv. Yttranden och synpunkter skulle lämnas senast den 17.6.2022. Dessutom har HRM meddelat att avfallshanteringsföreskrifterna håller på att utarbetas och att man reserverar sig för möjligheter att påverka bland annat i pressmeddelandet, i nyhetsbrevet för boende i egnahemshus och fastighetsförvaltare, i sina sociala mediekkanaler och i olika samarbetsnätverk.

HRM anordnade ett separat diskussionsevenemang om förslaget till avfallshanteringsföreskrifter för representanter för föreningen för småhus i området och representanter för företag med sopsugsystem i Helsingfors stad.

Sammanlagt inkom 17 st. åsikter och ställningstaganden inom utsatt tid. Åsikter kom från invånare i verksamhetsområdet samt från fastighetsförvaltare.

En särskild begäran om yttrande skickades till 55 mottagare, av vilka 24 st. lämnade ett yttrande.

HRM genomförde på sin webbplats under tiden 17–26.10.2018 en webbenkät som var öppen för alla respondenter. Totalt svarade 568 respondenter på enkäten, av vilka 98,8 % var boende, närmare hälften från Esbo och en tredjedel från småhus.

De åsikter och yttranden som inkom har sammanfattats i en särskild promemoria.

Ändringar i förslaget till följd av respons med yttrande

De yttranden och åsikter som inkom innehöll flera bra förslag till förbättringar och förtydliganden av förslaget till avfallshanteringsföreskrifter. En stor del av responsen ledde till förtydliganden av enskilda föreskriftspunkter eller motiveringar till dem. Med några få undantag välkomnades i yttrandena den föreslagna utvidgningen av separat insamling och inga ändringar har gjorts i förslaget när det gäller utvidgningen av separat insamling. I flera yttranden betonades behovet av information, kommunikation och vägledning, särskilt när det gäller utvidgningen av separat insamling samt kompostering. De nya servicealternativ som HRM utarbetade och de bredare möjligheterna till exempelvis tömningsintervaller mottogs mycket positivt.

I flera yttranden uttrycktes en önskan om att separat insamling av bioavfall skulle träda i kraft samtidigt i hela verksamhetsområdet. Samtidigt ikraftträdande i hela verksamhetsområdet är dock inte möjligt av praktiska skäl. Separat insamling av bioavfall utökas till tiotusentals fastigheter. Det exakta antalet klargörs först efter att andelen kompostering i egen regi har klargjorts. För en sådan betydande utvidgning av samlingsverksamheten måste HRM anskaffa nödvändigt antal avfallsbehållare och distribuera avfallsbehållarna till fastigheterna. Transportrutter ska planeras och tillräckligt med tid reserveras för att transportentreprenörerna ska hinna anskaffa ytterligare utrustning. Förändringar planeras och schemaläggs noggrant för att utvidgningen ska kunna genomföras så kontrollerat som möjligt. Att definiera en tydlig tidtabell för ikraftträdande för de olika städerna i verksamhetsområdet är en del av genomförandeplanen för kontrollerad förändring. Den stegvisa ikraftträdandetidtabellen tydliggör också kommunikationen av förändringen inom de olika stadsområdena och är framför allt entydig för invånare och fastighetsinnehavare.

Det är inte heller möjligt att utföra den tremånadersövergång som Esbo stad föreslår för ikraftträdandet av skyldigheten till separat insamling av bioavfall. Att skjuta upp ikraftträdandet med tre månader för en region skulle i praktiken innebära att ikraftträdandet i de övriga regionerna på motsvarande sätt också skulle behöva skjutas upp med tre månader. Då skulle det inte vara möjligt att påbörja separat insamling av bioavfall enligt lagstiftningen, senast 1.7.2024.

Innan skyldigheten till separat insamling utvidgas till respektive region skickar HRM ett brev med information om saken till alla kunder som berörs av ändringen. Dessutom kommer HRM att stödja utvidgningen av separat insamling genom kommunikation och rådgivning.

I flera yttranden belystes effekterna av prissättningen av tjänster på till exempel sorteringseffektiviteten. Även om HRM:s avfallstaxa beslutas som en beslutsfråga som är separerad från avfallshanteringsföreskrifterna, bereder HRM avfallstaxan med strängt beaktande av ändringarna i avfallshanteringsföreskrifterna och verksamhetens övriga mål. HRM:s syfte är att stödja återvinningen genom uppmuntrande prissättning och att hitta en så rättvis prismodell som möjligt för alla boendegrupper.

De potentiella olägenheterna för grannskapet orsakat av kompostering, utökade problem med skadedjur samt tillsyn togs upp i flera yttranden. På basis av responsen har föreskriftspunkten (16 §) avseende kompostering förtydligats med avseende på placering och tillsyn av kompostbehållaren. I vissa yttranden uttrycktes särskilda önskemål om exakta meterantal för kompostbehållarens placering från exempelvis grannfastigheten, för att styra kompostbehållarens placering. Baserat på praktisk erfarenhet ansågs det emellertid inte möjligt att föreskriva exakta villkor för placering, särskilt på grund av den täta fastighetsbebyggelsen i området. Obligatoriska meterantal för kompostbehållarens placering skulle i värsta fall förhindra helt och hållet att kompostering inleds, eller leda till att en kompostering som har pågått i flera år upphör. Dessutom införs det nya alternativ för kompostering, såsom en tömningsbar kompostbehållare som kan hyras av HRM, där hänsyn till genomförande av maskinellt tömningsarbete måste tas vid placering. Dessutom skulle alltför stränga skrivningar i avfallshanteringsföreskrifterna i onödan kunna försvåra ibruktagnin av helt nya komposteringsmetoder, vilket inte heller är ändamålsenligt. Dessutom betonades i flera responser att förutom den traditionella kompostbehållaren som är placerad utomhus finns det olika kompostbehållare som kan placeras inomhus, samt andra alternativ för korrekt kompostering. HRM förhåller sig också positivt till sådana alternativa metoder, och det finns ingen anledning att genom avfallshanteringsföreskrifterna bromsa eller förhindra uppkomsten av nya metoder. I enlighet med vad som har förutsatts i yttranderesponsen kommer HRM att satsa på riktlinjer för och information om kompostering och kommer under innevarande år bl.a. att uppdatera HRM:s riktlinjer för kompostering.

De perspektiv som har uttryckts i yttranden från verksamhetsområdets företag med sopsugsystem har beaktats i föreskrifterna om insamling med sopsugsystem och gemensam insamling av avfall. HRM:s mål är att i samarbete med företagen med sopsugsystem, städerna och de boende i området säkerställa en så välfungerande avfallshandling som möjligt i områden med sopsugsystem.

I flera yttranden framfördes kritiska kommentarer avseende HRM:s rätt att via avfallshanteringsföreskrifterna gradvis överföra äganderätten till de manuellt flyttbara avfallsbehållarna i HRM:s ägo. Inga ändringar gjordes dock i den aktuella föreskriftspunkten på grundval av yttranderesponsen. HRM anser det vara mycket viktigt att hela beståndet av manuellt flyttbara avfallsbehållare successivt överförs i HRM:s ägo i enlighet med det ursprungliga förslaget. Endast på detta sätt kan högkvalitativa, enhetliga och säkra insamlingsanordningar säkerställas i hela verksamhetsområdet. HRM:s avfallshanteringsföreskrifter har sedan 2012 innehållit ett krav på att endast använda avfallsbehållare som uppfyller vissa separat definierade standarder. Trots bestämmelsen och informationen och rådgivningen om den används det fortfarande i tusentals fastigheter insamlingsanordningar som inte överensstämmer med bestämmelserna och orsakar farliga situationer när det gäller tömningsarbetets smidighet och förarnas arbetssäkerhet (t.ex. så kallade metallkragade 660-litersbehållare).

Korrekt märkta avfallsbehållare som överensstämmer med standarderna underlättar sortering och rådgivning. Behållare i gott skick och likartade i design påskyndar tömningen av avfallsbehållarna, vilket gör arbetet smidigt och därmed kostnadseffektivt att utföra. Verksamhetsmodellen är tydlig och jämlik för alla när HRM levererar nya avfallsbehållare som uppfyller föreskrifterna direkt till nya fastigheter och nya behållare till befintliga platser, utan kostnad eftersom den gamla avfallsbehållaren är trasigt eller när man märker att behållaren inte överensstämmer med bestämmelserna. Verksamhetsmodellen förtydligar också verksamheten när behållarna går sönder, då HRM ansvarar för underhåll och förnyelse av behållaren. HRM utreder årligen minst tiotals enskilda fall av skada och förlust, vilket tar mycket tid att utreda och avgöra ersättningsskyldigheten.

Enligt 91 § i avfallslagen har HRM rätt att meddela de allmänna föreskrifter som är nödvändiga för genomförandet av avfallslagen som föranleds av lokala förhållanden, avseende kommun eller del av kommun, om anordnande av en insamlingspunkt på fastigheten för avfall som uppkommer i

sådan verksamhet som avses i 32 § i avfallslagen samt om insamling av avfall och de tekniska krav som gäller för detta. En motsvarande avfallshanteringsföreskrift om överföring av äganderätten till avfallsbehållare till en avfallsanläggning ingår också i den modell för avfallshantering för 2022 som har utarbetats av Kommunförbundet och inom flera andra avfallshanteringsmyndigheters områden.

Hyran för samlingsanordningar som HRM äger fastställs årligen i avfallstaxan eller alternativt ingår hyran i priset för tömningen av samlingsanordningarna. Till exempel är hyran för en 240-liters avfallsbehållare för blandavfall i prislistan för 2022 0,25 €/vecka (inkl. moms), dvs. cirka 13 euro om året. HRM har inte för avsikt att höja hyresnivån för samlingsanordningar. Avfallslagens principer om prissättning av HRM:s tjänster gäller också hyror för samlingsanordningar. HRM:s samlingsanordningsuthyrning är kostnadsreflekterande och verksamheten syftar inte till att göra vinst. Samlingsanordningarnas storlek påverkar samlingsanordningens inköpspris och en viss livslängd har beräknats för samlingsanordningen, och baserad på denna återbetalar sig samlingsanordningen och hinner ackumulera inköpspriset för det nya samlingsanordningen åt HRM. I priset ingår alla kostnader: transporter till fastigheten, reservdelar, lagringar, kostnaden för att destruera trasiga samlingsanordningar och leverans av en ny samlingsanordning till fastigheten.

I en del av yttrandena lyftes fram den av HRM anordnade s.k. kompletterande insamlingen, dvs. en frivillig separat insamling. HRM anordnar fastighetsspecifika avfallstransporter för alla typer av avfall, också åt de fastigheter som beställer separat insamling för sin fastighet på frivillig basis. HRM har fattat beslut om organisering av frivillig separat insamling redan i den översyn av avfallshanteringsföreskrifterna som avslutades redan 2019. Enligt 41.3 § i avfallslagen kan en kommun i sina avfallshanteringsföreskrifter föreskriva om anordnande av fastighetsspecifika transporter även till fastigheter som inte omfattas av skyldigheten att anordna separat insamling. I enlighet med sitt beslut anordnar HRM fastighetsspecifika avfallstransporter från alla fastigheter inom sitt verksamhetsområde, oberoende av var de är belägna. Vid prissättningen av tjänsterna tillämpas HRM:s vid respektive tidpunkt gällande avfallstaxa. I sådana fall grundar sig avfallstransporten på en separat insamling som fastighetsinnehavaren har inlett frivilligt, och att transporten beställs från HRM. Enligt 36 § i avfallslagen får bara kommunen eller en avfallstransportör som handlar för kommunens räkning åta sig att transportera avfallet vid kommunalt anordnad avfallstransport.

Utöver ovannämnda ändringar har ändringar gjorts, bl.a. i

- 2 §, definitioner
- 6 §, avfallshantering för näringsverksamhet grundat på kommunens skyldighet att ordna avfallshanteringen i andra hand
- 11 §, avfallsslag som samlas in separat
- 26 §, körvägar och transportvägar för samlingsanordningar vid avfallstransport som ordnas av HRM
- 36 §, avfallshantering vid offentliga tillställningar

DETALJERADE MOTIVERINGAR

1 kap.

Tillämpningsområde

1 § Tillämpningsområde och allmänna skyldigheter

Det föreslås att bestämmelsen förtydligas genom att specificerande bestämmelser om tillämpningsområdet läggs till.

Föreskrifterna om avfallshantering avser fastigheter som omfattas av kommunal avfallshantering. Således bör alla kommuninvånare samt innehavare och innehavare av fastigheter avsedda för boende, offentlig förvaltning och serviceverksamhet följa föreskrifterna om avfallshantering.

När det gäller näringsverksamhet som omfattas av föreskrifterna om avfallshantering ska två separata situationer särskiljas: de verksamhetsutövare vars avfall samlas in tillsammans med annat avfall inom ramen för kommunens skyldighet att ordna avfallshanteringen (32 § 1 mom. i avfallslagen, punkt 4) och de verksamhetsutövare som begär och har rätt att erhålla avfallshanteringstjänster från en kommunal aktör grundat, på kommunens skyldighet att ordna avfallshantering i andra hand (33 § i avfallslagen). Dessa verksamhetsutövare ingår i tillämpningsområdet för föreskrifterna om avfallshantering.

Om näringsverksamhet, social- och hälsovårdstjänster, församlingars och statens funktioner samt andra funktioner som inte omfattas av kommunens avfallshanteringsansvar föreskrivs det inte i de kommunala föreskrifterna om avfallshantering, om föreskrifterna avser tekniska krav för avfallshanteringen, såsom placering av avfallsbehållare samt lastningstider.

Det ska observeras att skyldigheten att ordna separat insamling enligt 21 § i avfallsförordningen (978/2021) samt skyldigheten att ordna separat insamling av bygg- och rivningsavfall enligt 26 § direkt förpliktigar andra fastigheter än de som omfattas av de kommunala föreskrifterna om avfallshantering.

När det gäller andra fastigheter än de som omfattas av HRM:s skyldighet att ordna avfallshanteringen enligt 32 § och 33 § i avfallslagen, såsom avfall som uppkommer på fastigheter för näringsverksamhet samt fastigheter för församlingens och statens verksamhet, berörs av föreskrifterna om avfallshantering till de delar det är nödvändigt för att eliminera fara och olägenhet som orsakas av avfall och avfallshantering, samt för att uppfylla kraven i avfallslagstiftningen. Följande paragrafer och moment gäller avfall som uppkommer i dessa fastigheter:

- 1 § Tillämpningsområde
- 2 § Definitioner
- 3 § Avfallshanteringens mål
- 6 § Avfallshantering för näringsverksamhet grundat på kommunens skyldighet att ordna avfallshantering i andra hand
- 15 § Kompostering, moment 1, 3, 4, 6, 8, 9, 10, 11 och 13
- 17 § Förbränning och nedgrävning av avfall
- 25 § Placering av insamlingsanordningar
- 29 § Lokala insamlingsplatser
- 30 § Lastning av avfall
- 31 § Allmänna bestämmelser om transport av avfall
- 33 § Plats för placering av behandlingssystem för avloppsvatten, moment 1, 2 och 4
- 36 § Avfallshantering vid offentliga tillställningar
- 37 § Avfallshantering för farligt avfall
- 38 § Leverans av farligt avfall till insamlingsplatser
- 40 § Tillsyn av föreskrifterna om avfallshantering
- 41 § Undantag från föreskrifterna om avfallshantering
- 42 § Ikraftträdande

2 § Definitioner

Det föreslås att definitionerna i föreskrifterna kompletteras med flera termer och begrepp som det i praktiken har visat sig nödvändigt att bestämma mer exakt.

3 § Avfallshanteringens mål

I denna föreskriftspunkt definieras målen för avfallshanteringen. Huvudmålet med den omfattande förnyelsen av avfallslagstiftningen 2021, mer återvinning, har lagts till som ett eget stycke bland målen.

2 kap.

Anslutande till avfallshandling som ordnas av HRM

4 § Fastighetsvis avfallstransport

Smärre förtydliganden föreslås i förhållande till den nuvarande ordalydelsen. Bestämmelsen är nödvändig för att klargöra HRM:s ansvar som ordnare av fastighetsvis avfallstransport. Avfall som uppkommer vid boende och annat kommunalt avfall i den mening som avses i avfallslagens 32 §, med undantag av farligt avfall, ingår i den fastighetsvisa avfallstransport som HRM ordnar. HRM ordnar den fastighetsvisa transporten av blandavfall, bioavfall, slam från slamavskiljare och slutna tankar samt förpackningsavfall som samlas in separat på fastigheten när avfallet har uppkommit vid boende, även från fastigheter som inte omfattas av skyldigheten att ordna separat insamling av avfall enligt dessa föreskrifter om avfallshandling.

HRM utkontrakterar avfallstransporterna centraliserat för hela sitt verksamhetsområde. HRM har inga egna avfallsbilar, utan avfallet transporteras av privata företag. Det centraliserade anbudsfordrandet skapar många fördelar inom avfallstransporterna, såsom effektiv logistik, mindre utsläpp, bättre verksamhetsförutsättningar för lokala transportföretag samt kostnadsbesparingar för boende.

5 § Skyldighet att ansluta sig till avfallshandling som ordnas av HRM

Bestämmelsen föreslås delas upp i två delar så att det i 5 § är fastigheter som är direkt anslutningsskyldiga med stöd av 32 § i avfallslagen och i 6 § fastigheter som omfattas av kommunens skyldighet att ordna avfallshandling i andra hand, vilkas avfallshandlingstjänster HRM enligt 33 § i avfallslagen är skyldigt att ordna i andra hand. Dessutom sammanförs till bestämmelsen den tidigare 7 §, om anslutande till avfallshandling som ordnas av HRM.

Enligt 32 § i avfallslagen ska kommunen ordna handlingen av följande typer av avfall som inte är farligt avfall:

- 1) avfall från stadigvarande bostäder, fritidsbostäder, internat och annat boende, inklusive slam från slamavskiljare och slutna tankar;
- 2) kommunalt avfall som uppkommer i kommunens förvaltnings- och serviceverksamhet;
- 3) sådant kommunalt avfall från affärslokaler som samlas in på fastigheten tillsammans med avfall enligt punkt 1 och 2;
- 4) annat kommunalt avfall som samlas in tillsammans med avfall enligt punkt 1–3 inom ramen för ett lokalt sopsugsystem eller något motsvarande insamlingsystem.

Avfall som uppkommer i fritidsbostad som avses i 32 § 1 mom. i avfallslagen är huvudsakligen avfall som uppkommer i sommarstugor för eget bruk, semesterstugor för uthyrning och i andelsstugor samt andra motsvarande bostadsbyggnader för fritidsbruk. Som sådant avfall betraktas dock inte avfall som uppkommer i en semesterby som tillhandahåller hotellrelaterade tjänster.

Det föreslås att bestämmelsen specificeras när det gäller anslutningsalternativ. En fastighet kan ansluta sig till avfallshandling som ordnas av HRM genom att beställa en egen fastighetsspecifik avfallsbehållare, genom att vara part i gemensam användning av insamlingsanordningar eller genom att ansöka om att bli årskund hos HRM:s lokala insamlingsplats för blandavfall om fastigheten inte är tillgänglig för avfallsfordon.

6 § Avfallshantering för näringsverksamhet grundat på kommunens skyldighet att ordna avfallshantering i andra hand

Det föreslås att det bland bestämmelserna läggs till en separat paragraf som grundas på HRM:s skyldighet att ordna avfallshantering i andra hand. Enligt 33 § i avfallslagen är en kommun skyldig att på begäran av en avfallsinnehavare som inte omfattas av kommunens skyldighet att ordna avfallshantering också för denna avfallsinnehavare, om de tjänster som avfallsinnehavaren behöver inte finns att tillgå på den privata marknaden eller om det finns brister i tillhandahållandet av tjänster, och producerat avfall kan hanteras i det kommunala avfallshanteringssystemet.

Om det finns behov av en avfallshanteringstjänst som föranleds av annat än oföretsbar brådska, och värdet för detta är minst 2 000 euro (moms 0) per år, ska bristen på tillhandahållande av tjänster påvisas genom användning av den elektroniska informationsplattform som är avsedd för detta innan ett avtal ingås med HRM om en avfallshanteringstjänst i andra hand. HRM ingår ett avtal med avfallsinnehavaren om kommunens avfallshanteringstjänst i andra hand. Varaktigheten för detta får vara högst tre år. För avfallshanteringstjänster som understiger 2 000 euro kan avfallsinnehavaren ingå ett avtal direkt med HRM. Kommunens skyldigheter i fråga om avfallshanteringstjänst i andra hand regleras närmare i 33 § i avfallslagen.

När det gäller avfall som tillhör den kommunala avfallshanteringstjänsten i andra hand ingår HRM med avfallsinnehavaren ett avtal som är i kraft i högst tre år, om avfallshanteringstjänster som avfallslagen förutsätter.

7 § Användning av gemensamma insamlingsanordningar

Bestämmelsen ingår i de gällande föreskrifterna om avfallshantering och det föreslås att bestämmelsen specificeras.

Paragrafen innehåller villkor för användning av gemensamm insamlingsanordning eller gemensamma insamlingsanordningar inom ramen för avfallstransport som ordnas av HRM. Boende i närbelägna fastigheter ska kunna använda en gemensam plats för insamlingsanordningar, och gemensamma insamlingsanordningar om fastighetsägarna har kommit överens om detta.

Det föreslås att bestämmelsen specificeras genom att närbelägna fastigheter definieras. Med närbelägna fastigheter avses fastigheter i samma eller angränsande kvarter i tätorter, och i glesbebyggda områden grannar eller fastigheter som bildar en bykommitté, ett väglag eller någon annan motsvarande funktionell enhet. En utökning av definitionen är nödvändig på grund av oklarheter som har visat sig vid praktisk tillämpning av bestämmelsen. Det är viktigt att användningen av gemensamma insamlingsanordningar kan följas upp, och att det till exempel inte bildas för stora gemensamma insamlingsanordningar som inte är hanteringsbara.

I samtliga fall bör fastigheter som använder gemensamma insamlingsanordningar vara belägna inom samma område, eftersom det i 41 § i avfallslagen stadgas att avfall ska överlämnas till "den fastighetsvisa avfallstransport som har ordnats i området". Det är inte heller meningen att avfall ska transporteras långa sträckor från en fritidsbostad till den fasta bostaden. Inrättande av en gemensam insamlingsanordning mellan den fasta bostaden och en fritidsbostad bör baseras på fastigheternas närhet, såsom i övriga fall. Därför föreslås att det i föreskriften läggs till en specificerande bestämmelse enligt vilken fastigheter som ansluter sig till gemensam användning inte bör vara belägna mer än 200 meter från gemensamma insamlingsanordningar, eller att gemensamma insamlingsanordningar ska vara belägna vid samma färdväg, privatväg eller vägsystem.

Dessutom har det i bestämmelserna lyfts fram att situationer då avfallsbehållare används gemensamt också omfattas av särskilda detaljerade avtalsvillkor.

HRM ska inte kunna ålägga fastighetsinnehavare att ta i bruk gemensamma insamlingsanordningar och en gemensam plats för insamlingsanordningar, utan detta är en fråga där fastighetsägarna har avtalsfrihet.

Gemensamma insamlingsanordningar kan användas för vilket enskilt avfallsslag som helst. Skyldigheten till separat insamling av bioavfall gäller alla situationer med gemensam användning, med undantag för fritidsfastigheter.

Även om fler än fem fastigheter har anslutit sig som användare av gemensamma insamlingsanordningar, är skyldigheterna till separat insamling enligt 15 § inte tvingande. Om avtalet om gemensam användning omfattar någon part som skulle omfattas av separat insamlingskyldighet redan på egen hand (till exempel ett bostadsbolag med fler än fem bostadslägenheter), befriar inte avtalande av gemensam användning parten från att uppfylla skyldigheterna till separat insamling.

HRM skulle på grund av motiverat skäl avseende anordnande av avfallshantering kunna förbjuda ett arrangemang, till exempel i en situation där ett betydande antal fastigheter deltar i gemensam användning och gemensamma insamlingsanordningar ständigt orsakar nedskräpningsproblem. Även oklarheter i samband med fakturering skulle kunna leda till att arrangemang förbjuds. Om antalet, storleken eller tömningsfrekvensen för insamlingsanordningar som används gemensamt inte har dimensionerats så att de är tillräckliga i proportion till den mängd avfall som uppkommer i de deltagande fastigheterna, har HRM rätt att specificera antalet tillräckligt stora insamlingsanordningar för gemensam användning med korrekt tömningsfrekvens så att inga miljöölagenheter eller hälsorisker uppträder. För jämförelse av kapaciteten används en vid respektive tidpunkt gällande dimensioneringstabell för HRM:s avfallsbehållare.

Fastighetsinnehavare har rätt att när som helst vid behov meddela HRM att ett arrangemang har upphört, och då är fastigheternas innehavare skyldiga att för varje fastighet ordna en egen uppställningsplats för insamlingsanordningar och nödvändiga insamlingsanordningar för avfall.

Grundat på avfallslagen kan enbart HRM fatta beslut om omfattande lokala insamlingssystem, såsom kvartersvis insamling. Bestämmelsen grundar sig direkt på 32 § i avfallslagen, i vilken stadgas om kommunens skyldighet och ensamrätt att ordna avfallshanteringen. För att kunna fungera i en bredare omfattning kräver ett lokalt insamlingssystem, såsom kvartersvis insamling, ett för insamlingsanordningar reserverat område i detaljplanen samt en tydlig ansvarig part för investeringen. Ansvarig part för etablering, underhåll och tömning av insamlingsanordningar på kvartersvis insamlingsplats får med stöd av avfallslagen endast vara HRM eller annan aktör enbart efter överenskommelse med HRM. Med denna föreskriftspunkt klargörs den ansvariga parten och säkerställs att lokala insamlingssystem lämpar sig för HRM:s hela avfallshanteringssystem. I synnerhet i omfattande kvartersvisa insamlingar accentueras ansvaret för korrekt underhåll av insamlingsplatsen samt för investeringen.

I områden med sopsugsystem ska fastighetsinnehavaren enligt 9 § anordna en insamlingsplats för insamling av avfall som omfattas av den fastighetsvisa avfallstransporten även för de avfallsslag som inte samlas in med sopsugsystemet. HRM ingår inget avtal om gemensam användning för dessa gemensamt använda insamlingsanordningar, utan fastighetsägarna ingår användningsavtal med operatören av sopsugsystemet.

8 § HRM:s lokala insamlingsplats för blandavfall

Bestämmelsen ingår i de gällande föreskrifterna om avfallshantering. Det föreslås att bestämmelsen specificeras till de delar att alla Sortti-stationer numera fungerar som lokala insamlingsplatser för blandavfall. Skyldighet att ordna separat insamling av bioavfall gäller inte för användare av lokala insamlingsplatser för blandavfall.

9 § Sopsugsystem för insamling av avfall

Bestämmelsen finns i de befintliga föreskrifterna om avfallshantering och det föreslås att den specificeras i flera punkter på grundval av praktiska erfarenheter.

Med ett sopsugsystem för insamling av avfall avses ett system där angivna avfallslag samlas in genom ett nätverk av insamlingsplatser och transporteras med hjälp av ett underjordiskt rörsystem till containrar på en insamlingsstation, vilka HRM transporterar vidare till adekvat behandling.

Avfallsinsamling som baseras på sopsugsystem används i bostadsområden i vilkas detaljplaner eller vid annan planering har konstaterats att i området ska uppföras ett centraliserat avfallsinsamlingsystem och anvisats utrymmen för placering av insamlingsplatser. För att säkerställa en funktionell avfallshantering ska på planeringsstadiet för ett nytt sopsugsystem HRM:s specialister kontaktas i god tid. HRM:s erfarenhet är att i synnerhet ordnande och korrekt dimensionering av avfallsinsamling av andra avfallslag än sådana som samlas in genom sopsugsystem förutsätter noggrann planering så tidigt som möjligt, så att exempelvis kvartersspecifika insamlingsrum blir korrekt dimensionerade med avseende på användarantalet.

I nya områden finns oftast i villkoren i överlåtelseavtalet för tomten en skyldighet att ansluta sig till ett sopsugsystem. I avfallslagen föreskrivs det inte om någon skyldighet att ansluta sig till ett sopsugsystem, och därför kan någon sådan anslutningsskyldighet inte heller bestämmas i föreskrifterna om avfallshantering. Föreskrifterna om avfallshantering kan inte heller innehålla något förbud mot att hålla egna insamlingsanordningar i den egna fastigheten.

Sopsugsystem tolkas i föreskrifterna om avfallshantering som en sådan gemensam insamlingsplats för närbelägna fastigheter som avses i 40 § i avfallslagen. Skyldighet att ansluta sig till den fastighetsvisa avfallstransport som ordnas av HRM kan uppfyllas genom att ansluta sig som användare av ett sopsugsystem. Den avfallstransport som HRM ordnar tar sin början vid de insamlingsplatser som fastighetsägarna ordnar gemensamt. Som gemensamt ordnade insamlingsplatser fungerar sopsugsystemets samlingsstation och, i fråga om det avfall som inte samlas in genom systemet, övriga insamlingsplatser som anordnas gemensamt av fastighetsägarna.

Som insamlingsanordningar fungerar containrarna på sopsugsystemets insamlingsstation, till vilka avfallet styrs från inmatningsplatser samt en annan insamlingsplats där det finns insamlingsanordningar för sådant avfall som är olämpligt för sopsugsystemet, och som kan transporteras i konventionell fastighetsvis avfallstransport. I ett sopsugsystem kan inte samlas avfall som bl.a. på grund av sin storlek eller kvalitet är olämpligt för systemet.

Om inrättande och underhåll av andra insamlingsplatser i områden med sopsugsystem beslutar operatören av sopsugsystemet och utför också underhållet av systemet, med undantag för insamlingspunkterna för producenter av förpackningsavfall. Som insamlingsplats för avfall som inte är lämpligt för sopsugsystem kan fungera ett kvartersspecifikt sorteringsrum, ett sorteringsrum som delas av fastigheter som ligger nära varandra eller någon annan insamlingsplats. Baserat på praktisk erfarenhet är ett kvartersspecifikt sorteringsrum den bästa lösningen för avfallshanteringens funktionalitet. Om det inte är möjligt att genomföra ett sorteringsrum kan fastigheter som ligger nära varandra också komma överens om gemensam användning av sorteringsrummet. Dessutom kan operatören av sopsugsystemet i sitt område också anordna en annan lokal insamlingsplats för avfall som är olämpligt för sopsugsystemet.

Byggandet av kvartersspecifika sorteringsrum ska beaktas redan i planeringsstadiet för området och byggnaderna. Användningskapaciteten hos sorteringsrum och andra insamlingsplatser ska vara tillräckligt stor i förhållande till antalet användare samt HRM:s tömningsrutter och tömningsfrekvens. I dessa avfallshanteringsföreskrifter behandlas avfallstömningar i sorteringsrum för sopsugsystem likställt med alla insamlingsmetoder för gemensam insamling av avfall.

Sorteringsrummens placering, storlek och teknik ska planeras med beaktande av bestämmelserna i 25 § om insamlingsanordningarnas placering.

Användningskapaciteten hos sopsugsystem och andra insamlingsplatser måste vara tillräckligt stor i proportion till antalet användare, och behovet att tömma insamlingsanordningarna ska vara anpassat till de befintliga tömningsrutterna och den tömningsfrekvens som HRM har fastställt.

Vid sopsugsystemets samlingsstation ska reserveras det nödvändiga utrymme som tömningsutrustningen kräver vid containerbyte. Om det i samband med byte inte finns möjlighet att använda reservcontainrar som finns på plats, måste systemet kunna stängas av under byte eller tömning av containrar.

En ny föreskriftspunkt är att för operatör av sopsugsystem har lagts till en skyldighet att leverera en handlingsplan för anordnande av tillfällig avfallsinsamling i händelse av funktionsfel och haverier i sopsugsystemet. Dessutom har i bestämmelsen lagts till operatörens ansvar att se till att systemet fungerar på ett sådant sätt att inga skadedjursproblem utvecklas i området.

En fastighet som har anslutit sig till ett sopsugsystem för insamling av avfall är inte skyldig att på den egna fastigheten ordna en insamlingsplats för avfall som samlas genom sopsugsystemet.

10 § Transport av avfall som inte lämpar sig för fastighetsvis avfallstransport som ordnas av HRM

Bestämmelsen ingår i de befintliga förordningarna i det närmaste som den är. I enlighet med 41 § i föreskrifterna om avfallshantering skulle avfallsinnehavaren ha rätt att ordna transporten av avfall som uppkommer vid boende om avfallet är exceptionellt stort eller om avfallet av någon annan orsak inte lämpar sig för den fastighetsvisa avfallstransport som HRM ordnar. Bygg- och rivningsavfall som uppkommer i bostadsfastigheter omfattas av kommunens skyldighet att ordna avfallshanteringen enbart i fall då avfallet härrör från fastighetsinnehavarens småskaliga renovering i egen regi. Om ett företag som tillhandahåller renoveringen svarar för hanteringen av det bygg- och rivningsavfall som uppkommer på fastigheten, betraktas detta som avfall från näringsverksamhet och bestämmelser om transport av avfallet ingår inte i dessa föreskrifter om avfallshantering.

Dessutom kan fastighetsinnehavaren beställa HRM:s avgiftsbelagda avhämtningstjänst Sortti eller anlita ett avfallshanteringsföretag för hämtning av kasserade möbler. Prisinformation om tjänsten finns i HRM:s prislista.

3 kap.

Insamling av avfall på fastigheten

11 § Avfallsslag som ska sorteras separat

Av tydlighetsskäl föreslås att de i HRM:s befintliga föreskrifter om avfallshantering ingående paragraferna "11 § Avfallsslag som ska sorteras separat" och "14 § Annat avfall som samlas in separat" sammanförs. Syftet med paragrafen är att fastställa att avfallsinnehavare ska separera återvinningsbara avfall från blandat kommunalt avfall som kan återvinnas som energi och att leverera dessa antingen till fastighetens avfallsbehållare, till lokala insamlingsplatser, till Sortti-stationer eller till andra adekvata insamlingsplatser i enlighet med vad som är fastställt senare i föreskrifterna.

Bioavfall ska sorteras separat enligt föreskrifterna om avfallshantering och överlämnas till fastighetsvis transport som HRM ordnar, eller komposteras. Ris, grenar och trädgårdsavfall som uppkommer på en bostadsfastighet och som inte behandlas i egen regi eller som komposteras på fastigheten, ska i första hand levereras till HRM:s Sortti-stationer eller till annan insamlingsplats

som anordnas av HRM. Alternativt kan för ris och grenar beställas en separat risplockningstjänst som anordnas av HRM. Trädgårds- och parkavfall samt oätliga frukter och bär kan placeras i insamlingsanordningar för bioavfall i den mån att det inte tar upp utrymme från livsmedelsavfall. I synnerhet gör stora mängder av oätliga frukter och bär i avfallsbehållaren att insamlingsanordningen blir för tungt. Oflisat ris- och grenavfall ska inte placeras i insamlingsanordning för bioavfall, eftersom insamlingsanordningen då inte rymmer något annat avfall alls.

Återvinningsbara konsumentförpackningsavfall som sorteras på en fastighet omfattas av förpackningsproducenters och producentersammanslutningars skyldighet att i enlighet med avfallslagen anordna avfallshanteringen. Annat sorterat återvinningsbart kommunalt avfall som har uppkommit genom boende eller genom kommunala service- och förvaltningsfunktioner omfattas av kommunens skyldighet att ordna avfallshanteringen. För att avfallshanteringen ska fungera i praktiken när ansvaret fördelas på olika parter, har i avfallslagen stadgats om producenters och kommuners gemensamma verksamhet för insamling av förpackningsavfall från fastigheter (49a § och 49b § i avfallslagen). Den gemensamma verksamheten genomförs så att kommunen ordnar insamling och transport av återvinningsbart förpackningsavfall från fastigheter inom tätorter till behandling och återvinning som ordnas av producenterna. I enlighet med 35 § och 36 § i avfallslagen ordnas fastighetsvisa transporter av återvinningsbara avfallsslag som avfallstransport som ordnas av kommunen. Inom ramen för gemensam verksamhet och avfallslagen avtalar producenter och kommuner inbördes om ersättningar som betalas av producenterna till kommunerna för att ordna insamling och transport av förpackningsavfall. HRM har anslutit sig till det landsomfattande samarbetsavtalet mellan kommunerna och producentgemenskapen, i vilket bland annat avtalas om parternas uppgifter och betalning av ersättningar. Insamling av förpackningsavfall och andra återvinningsbara avfall från fastigheter, som inte omfattas av fastighetsspecifik transport, ordnas som lokal insamling. Insamlingsplatserna för producentgemenskapens områdesinsamling har getts namnet Rinki-ekopunkter. Lokala insamlingsplatser för återvinningsbart avfall finns angivna på www.kierratys.info.

Avfallshantering av pappersavfall ordnas helt och hållet av producenterna. Om en fastighet har till sitt förfogande en insamlingsanordning för papper som har ordnats av pappersproducenter, ska pappersavfall sorteras i detta. I annat fall har fastigheterna tillgång till lokal insamling av pappersavfall som ordnas av producenterna.

Även andra avfall än förpackningsavfall som omfattas av producentansvaret (såsom batterier och ackumulatorer samt el- och elektronikavfall) ska sorteras separat och levereras till en insamlingsplats som ordnas av producenten. Pantbelagda dryckesförpackningar ska levereras till de returplatser som finns ordnade för sådana.

Som en ny skyldighet i föreskrifterna om avfallshantering har lagts till separat insamling av textilavfall. Enligt

21 § i avfallsförordningen ska kommunen, från och med 1.1.2023, ordna lokal mottagning av textilavfall. Textilavfall som uppkommer på fastigheter ska levereras till insamlingsplatser som anvisas av HRM och vid insamling av textilavfall ska HRM:s riktlinjer följas.

I samband med renoveringar i egen regi uppkommer också bygg- och rivningsavfall. I avfallsförordningen (26 §) lämnas för bygg- och rivningsavfall bestämmelser med anknytning till minskning och behandling av mängd och skadlighet samt skyldigheter till separat insamling (27 §) som berör både näringsverksamhet och fastigheter som omfattas av kommunens skyldighet att ordna avfallshanteringen.

Avfall som uppkommer i bygg- och rivningsverksamhet som bedrivs på bostadsfastigheter omfattas av kommunens skyldighet att anordna avfallshantering endast om avfallet är en småskalig bygg- och rivningsverksamhet som hushållet självt bedriver och vars avfallshantering är hushållets eget ansvar. Om ett företag som tillhandahåller renoveringstjänster ansvarar för avfallshanteringen av bygg- och rivningsavfall som uppkommer i en bostadsfastighet, är detta avfall från näringsverksamhet. Avfall från yrkesmässig bygg-, rivnings- eller

reoveringsverksamhet omfattas inte av HRM:s avfallshanteringsansvar och bestämmelser om vart sådant avfall ska levereras ges inte i föreskrifterna om avfallshantering. Avfallsinnehavaren ska leverera avfallet till en adekvat insamlingsplats som har nödvändigt tillstånd.

12 § Blandavfall

I likhet med de nuvarande föreskrifterna om avfallshantering ska de omarbetade föreskrifterna innehålla en klagörande bestämmelse om avfallsbehållare avsett för blandavfall som ska finnas på alla fastigheter som omfattas av fastighetsvis avfallstransport.

13 § Skyldigheter till sortering och separat insamling som berör bostadsfastigheter

Det föreslås att skyldigheterna till separat insamling utvidgas. Dessutom har skyldigheterna till separat insamling som berör bostadsfastigheter och fastigheter för kommunal förvaltnings- och serviceverksamhet separerats till egna paragrafer.

Utgångspunkten för skyldigheterna till separat insamling är en fastighetsnära separat insamling av återvinningsbara avfall enligt avfallsförordningen. Enligt 17 § i avfallsförordningen ska en kommun ordna separat insamling av annat bioavfall än trädgårds- eller parkavfall från varje i tätort belägen fastighet med fem eller flera bostadslägenheter. I tätort med mer än 10 000 invånare ska kommunen ordna separat insamling enligt 1 mom. från varje fastighet med minst en bostadslägenhet. Enligt 18 § i avfallsförordningen ska kommunen i samverkan med förpackningsproducentgemenskapen enligt 49a § i avfallslagen ordna separat insamling av glas-, metall- och plast- samt pappers- och kartongavfall från åtminstone varje i tätort belägen fastighet med fem eller flera bostadslägenheter. Separat insamling av bioavfall ska påbörjas senast 1.7.2022 och separat insamling av annat återvinningsbart avfall från och med 1.7.2023. Enligt förordningen ska separat insamling av bioavfall i tätorter med mer än 10 000 invånare från och med 19.7.2024 utvidgas till att omfatta alla fastigheter.

Enligt motiveringspromemorian för avfallsförordningen (18.11.2021) är det motiverat att göra skyldigheten till separat insamling stegvis strängare för bioavfall än för andra separatinsamlade avfallslag, eftersom enligt utredningar återvinningsgraden för kommunalt avfall mest effektivt kan höjas genom ökning av återvinningen av bioavfall. Dessutom är det möjligt att öka återvinningen av bioavfall enbart genom ökning av separat insamling (inkl. småkompostering), eftersom grundat på den nuvarande tolkningspraxis som härrör från lagstiftningen om gödselmedelstillverkning i likhet med artikel 11a punkt 4 i avfallsdirektivet, är utnyttjande av bioavfall som har separerats från blandavfall inte att betrakta som återvinning. Vid behov kan fastighetsspecifik insamling av bioavfall också genomföras som gemensam insamling mellan två eller flera närbelägna fastigheter. Skyldigheten till separat insamling av bioavfall gäller inte trädgårds- och parkavfall och inte heller fastigheter där uppkommande bioavfall komposteras.

Enligt 91 § 3 mom. i avfallslagen kan man i föreskrifterna om avfallshantering avvika från skyldigheterna till separat insamling enligt avfallsförordningen. Avvikelse kan ske i en bredare eller smalare riktning jämfört med avfallsförordningen. Insamling som är mer begränsad än den insamling som föreskrivs i förordningen får införas för högst fem år åt gången om något av villkoren för undantag från skyldighet till separat insamling enligt artikel 15 § 2 mom. i avfallslagen är uppfyllt. Enligt 15 § 2 mom. i avfallslagen får man avvika från skyldighet till separat insamling endast om något av följande villkor är uppfyllt:

- 1) gemensam insamling av olika avfall försämrar inte deras kvalitet och minskar inte möjligheterna att förbereda dem för återanvändning, återvinna dem eller utnyttja dem på annat sätt i enlighet med prioriteringsordningen;
- 2) separat insamling leder inte till bästa möjliga totalresultat med hänsyn till avfallshanteringens totala effekter på miljön;
- 3) separat insamling är inte tekniskt genomförbart med hänsyn till god praxis för insamling av avfall;

4) kostnaderna för separat insamling skulle vara orimliga med hänsyn till möjligheterna att förbättra kostnadseffektiviteten vid separat insamling, intäkterna från försäljning av separat insamlat avfall och ny råvara som förädlas ur detta samt kostnaderna för insamling av sorterat avfall och negativa miljö- och hälsoeffekter av hanteringen.

Enligt avfallslagens motiveringar kan avvikelser från skyldighet till separat insamling ske på grundval av punkt 2, till exempel i glesbebyggelse eller svåråtkomliga områden, då utsläpp som orsakas av avfallstransporter till återvinningsanläggningar och konsumtion av naturresurser kan överstiga en viss eller vissa miljöfördelar från utnyttjandesätt. Glesbebyggelse eller besvärliga transportförbindelser kan dock inte i sig motivera undantag från separat insamling, utan i första hand ska bedömas om separat insamling kan genomföras effektivt, till exempel genom nya tekniska lösningar eller nya insamlingsrutiner. Vid bedömning av avfallshanteringens miljöpåverkan bör utöver effekterna av de faktiska avfallshanteringsåtgärderna även hänsyn tas till den potentiella besparingen av naturresurser som en följd av att separat insamlat avfall utnyttjas.

Möjligheten till avvikelse på grundval av teknisk icke-genomförbarhet (punkt 3) är ofta förknippad med svåra förhållanden i ett insamlingsområde eller på en insamlingsplats, exempelvis trånga insamlingsplatser eller svårforcerade insamlingsrutiner. Om det ändå har utvecklats insamlingstekniker eller rutiner som har visat sig fungera också i praktiken, kan undantaget enligt punkt 3 inte tillämpas. Avvikelse från separat insamling grundat på punkt 4 kan ske om insamlingen orsakar orimliga kostnader. Vid bedömning av orimliga kostnader för separat insamling ska hänsyn tas till möjligheterna att förbättra kostnadseffektiviteten vid separat insamling, potentiella intäkter från försäljning av separat insamlat avfall eller nya råvaror från detta samt de kostnader som kan undvikas genom separat uppsamling, som skulle uppstå från negativa miljö- och hälsoeffekter av insamlingen och behandlingen om avfallet inte sorteras och samlas in separat.

Skyldigheterna till separat insamling av glas-, metall-, kartong- och plastförpackningsavfall samt små metallföremål

Det föreslås att de nuvarande skyldigheterna till separat insamling av glas-, metall-, kartong- och plastförpackningsavfall samt små metallföremål som gäller för alla fastigheter med minst fem bostadslägenheter inte ändras. Skyldighet till separat insamling enligt avfallsförordningen skulle endast gälla tätorter, men begränsning av den befintliga insamlingen till tätorter är inte ändamålsenlig.

Utvidgning av skyldigheten till separat insamling av bioavfall

Det föreslås att skyldigheten till separat insamling av bioavfall utvidgas till hela verksamhetsområdet, till att gälla alla bostadsfastigheter, med undantag av fritidsbostäder. Separat insamling av bioavfall skulle då utvidgas till hela verksamhetsområdet och inte begränsas till enbart tätorter med 10 000 invånare.

Inom HRM:s verksamhetsområde finns det närmare 63 000 fastigheter med 1–4 bostadslägenheter. Av det totala antalet är 70 % egnahemshus och 30 % är fastigheter med 2–4 bostadslägenheter. Av dessa fastigheter har ca 8 000 lämnat en komposteringsanmälan till HRM och ca 4 600 har beställt en fastighetsvis transport av bioavfall åt sig. Det finns sammanlagt ca 50 000 fastigheter från vilka det inte separatsamlas bioavfall eller som inte komposterar.

Enligt HRM:s undersökning om uppkomst av blandavfall (HRM, undersökning av sammansättningen hos blandavfall 2021) finns det i blandavfall från storstadsregionens invånare i genomsnitt 51,1 kg bioavfall per invånare och år, vilket är 39,4 % av den totala mängden blandavfall. Mest bioavfall i undersökningsgrupperna finns i blandavfall från boende i fastigheter med en bostadslägenhet. I egnahemshus ackumuleras det i genomsnitt 87,2 kg/boende av bioavfall i blandavfall per år, vilket är 45,3 % av den totala mängden blandavfall som produceras av undersökningsgruppen. De boende i denna undersökningsgrupp lämnade mest bioavfall i

blandavfall, 64,3 kg/boende, vilket är 74 % av den totala mängden bioavfall. Andelen trädgårdsavfall var 22 % av allt bioavfall bland blandavfall i denna undersökningsgrupp. I det närmaste lika mycket bioavfall lämnas i blandavfall av dem som bor i fastigheter med 2–4 bostadslägenheter. Dessutom visar HRM:s undersökningar att bioavfall är det avfallsslag som sorteras mest bristfälligt inom HRM:s område. Baserat på enkäter som gjorts i småhus är bristen på avfallsbehållare på gården den främsta orsaken till att boende i småhus inte sorterar bioavfall. Dessutom upplevs det att bioavfall på många sätt är mer krävande att sortera än annat avfall.

Som stöd för utarbetandet av föreskrifterna om avfallshantering lät man göra en utredning om separat insamling av bioavfall under hösten 2021 (LCA Consulting Oy, rapport 25.1.2022). Miljöeffekterna av en utvidgning av separat insamling av bioavfall granskades med hjälp av en livscykelmodellering. Vid modelleringen granskades de positiva och negativa miljöeffekterna av insamling, transport, behandling och slutgiltigt utnyttjande av bioavfall ur ett klimatförändringsperspektiv, i två olika scenarier utöver det nuvarande läget: insamlingsskyldigheten enligt avfallslagen som täcker tätorter med mer än 10 000 invånare samt det fall att insamlingsskyldigheten skulle utvidgas till att omfatta alla bostadsfastigheter i området. Vid modelleringen granskades hela verksamhetsområdet för HRM:s avfallshantering, inklusive Kyrkslätt. Modelleringen genomfördes med utnyttjande av GaBi-programmet och genom komplettering av livscykelmodeller som har byggts tidigare åt HRM.

Om separat insamling av bioavfall skulle utvidgas till att gälla hela verksamhetsområdet, uppskattades det att ackumuleringen av bioavfall ökar med cirka 18–31 % av det nuvarande (cirka 7 750–14 000 t/år), beroende på anslutningsgraden av små fastigheter till separat insamling och dessas antagna ackumulering av bioavfall. Detta tillsammans med att bestämmelsen skulle medföra att den ökade hemkomposteringen skulle öka återvinningsgraden för hushållsavfall i området med 1,6–2,4 procentenheter, vilket skulle innebära en ökning av den nuvarande återvinningsgraden 45,4 % till 47,0–47,8 %. Enligt utredningen skulle de genom återvinning uppnådda utsläppsminskningarna jämfört med nuläget öka mer än utsläppen från insamling och behandling, och därigenom skulle den klimatfördel som uppnås genom avfallshanteringen beräkningsmässigt öka med cirka 38–1 001 ton koldioxidekvivalenter (1–29 %) om året. Klimatfördelarna med återvinning av bioavfall består av den biogas som framställs och den produktion av gödselmedel och torv som ersätts genom användningen av slutprodukten. Klimatfördelarna av anläggningmässig behandling av bioavfall uppnås inte vid hemkompostering. Om mindre än 60 % av nya fastigheter ansluter sig till separat insamling, förblir klimatfördelarna nära nivån i nuläget.

HRM utkontrakterar nya avfallsinsamlingsentreprenader så att entreprenörerna förpliktigas att använda förnybara bränslen. I den gjorda modelleringen förutsätts att utvidgningen av avfallsinsamlingen genomförs med förnybara bränslen. Om utvidgningen av insamlingen skulle genomföras med 100 % fossila bränslen skulle den uppnådda klimatfördelen bli betydligt lägre, men ändå vara positiv eller nära noll jämfört med nuläget.

Utredningen av separat insamling av bioavfall visar att det inte finns några skäl för undantag enligt 15 § i avfallslagen för att föreskriva en mer inskränkt insamling än avfallsförordningens nivå. Utredningen visar att det är ändamålsenligt att utvidga skyldigheten till separat insamling till att omfatta alla bostadsfastigheter inom HRM:s verksamhetsområde, utan att begränsas till tätorter med 10 000 invånare. Att utöka insamlingen till hela verksamhetsområdet är ett bättre alternativ mot bakgrund av avfallsmängder, återvinningsgrad och miljöeffekter, eftersom transportsträckorna bara skulle öka måttligt. Eftersom skyldigheterna till separat insamling inte föreslås riktas enbart mot tätorter med 10 000 invånare, är det inte nödvändigt att anpassa skyldighetens giltighetsområde till en kontinuerlig förändring av befolkningsantalet, till exempel genom upprätthållande av kartmaterial. Detta lättar den administrativa bördan avseende skyldigheterna till separat insamling och gör inriktningen av skyldigheterna entydig.

Alternativ till separat insamling av bioavfall för fastighetsinnehavare

När separat insamling av bioavfall utvidgas till alla bostadsfastigheter kommer HRM att ge de boende ett bredare utbud av alternativa metoder för separat insamling eller kompostering av bioavfall. Målet är att göra sorteringen av bioavfall enklare än tidigare när insamlingsanordningar för bioavfall finns på den egna gården eller på närmaste grannes gård. Under förändringsfasen satsar HRM på information och rådgivning som riktas till småhus, för att förbättra sorterings effektiviteten för bioavfall.

Det finns flera alternativ för separat insamling av bioavfall från fastigheter med 1–4 bostäder. Fastighetsinnehavare kan från HRM beställa en separat avfallsbehållare för bioavfall för 140 eller 240 liter bioavfall. Separat insamling av bioavfall minskar mängden blandavfall, vilket gör att tömningsfrekvensen för blandavfall kan minskas ända upp till 16 veckor. Närliggande fastigheter kan använda en gemensam avfallsbehållare för bioavfall och ingå ett separat avtal med HRM om gemensam användning.

HRM:s mål är också avsett att utveckla helt nya servicelösningar, särskilt för insamling av bioavfall från småhus. Insamlingslösningar för bioavfall som är särskilt riktade mot små fastigheter är ett ventilerat bioavfallsbehållare och en kompostbehållare som töms i avfallsbilen. HRM:s tjänsteutbud som helhet, inklusive nya servicelösningar, kommer att vara tillgängligt för alla fastigheter under HRM:s avfallshanteringsansvar, oberoende av hur stora de är och var de är belägna.

Den ventilerade avfallsbehållaren för bioavfall är en bioavfallsbehållare med mellanbotten, som är bättre ventilerad än en vanlig bioavfallsbehållare. Ventilationen som är bättre än hos en traditionell bioavfallsbehållare håller bioavfallet torrare, vilket minskar den lukt som alstras av bioavfallet. Tack vare den mindre luktbildningen är det möjligt att tömma den ventilerade bioavfallsbehållaren med en två veckor lägre tömningsfrekvens. Den ventilerade bioavfallsbehållaren är lämpligt för små fastigheter där det uppkommer lite bioavfall och där bioavfallsbehållaren inte hinner fyllas vid tömning varannan vecka.

En kompostbehållare som töms i en avfallsbil är en kompostbehållare som uppfyller kriterierna för en vanlig avfallsbehållare, och i likhet med en vanlig kompostbehållare är värmeisolerad, ventilerad och försett med en tömningslucka. Den tömningsbara kompostbehållaren håller för närvarande på att testas på små fastigheter inom HRM:s verksamhetsområde. I kompostbehållare som hyrs från HRM kan man kompostera livsmedelsavfall, men vid behov kan behållaren också tömmas i en avfallsbil, precis som en vanlig avfallsbehållare. Tack vare sin ringa storlek är kompostbehållaren som töms i en avfallsbil lämplig för små fastigheter på vilka det inte ackumuleras mycket bioavfall. Kompostbehållaren används som en vanlig kompostbehållare, men tömning av den kan beställas vid behov, om det inte finns användning för all kompost som alstras i den, om kompostbehållaren har hunnit fyllas innan den är klar att tömmas eller om komposteringen har misslyckats.

Bioavfall kan också komposteras på fastigheter genom användning av fastighetens egen kompostbehållare om den överensstämmer med föreskrifterna för avfallshantering. Dessutom kan närliggande fastigheter använda en gemensam kompostbehållare.

HRM genomförde i januari 2022 en enkät som riktades till boende i småhus, och denna besvarades av mer än 3 300 boende. Enkäten genomfördes för att undersöka småhusboendes syn på det lämpligaste alternativet för insamling av bioavfall i framtiden. Till de svarande presenterades kompostering i egen regi i en kompostbehållare som uppfyller bestämmelserna (kompostbehållarens anskaffningspris cirka 150–500 euro), HRM:s kompostbehållare för uthyrning (för tömning vid behov), med en uppskattad årshyra på 110 euro, dessutom möjlighet till tömning för cirka 7 euro/tömning, en ventilerad bioavfallsbehållare med en uppskattad årskostnad på cirka 90 euro, en vanlig bioavfallsbehållare för den egna fastigheten, med en uppskattad årskostnad på ca 175 euro (tömning varannan vecka) eller en vanlig bioavfallsbehållare för gemensam

användning med granne/grannar, då årskostnaden skulle fördelas på alla parter i den gemensamma användningen. Populärast i enkäten var kompostering i egen regi i en självanskaffad kompostbehållare. Det näst mest populära var en ventilerad bioavfallsbehållare.

Effekter på fastigheternas avfallsavgifter och andra kostnader

För närvarande insamlas enbart blandavfall från småfastigheter inom HRM:s verksamhetsområde. Separat insamling av bioavfall gör det möjligt att förlänga tömningsintervallet för blandavfall upp till var 16:e vecka. Detta skapar nya möjligheter för fastigheter att välja den tömningsfrekvens och servicehelhet som lämpar sig bäst för den avfallsmängd som uppkommer på fastigheten. Det är möjligt för fastigheter att exempelvis beställa ett flerfacksinsamlingsanordning för uppkommande förpackningsavfall eller leverera förpackningsavfallet till en ekopunkt. Dessa åtgärder minskar avsevärt den mängd blandavfall som uppkommer, vilket gör att tömningsintervallet för blandavfall kan förlängas till maximalt 16 veckor. Dessutom kommer HRM att utreda nya tömningsintervallslösningar för att hitta den optimala servicenivån för fastigheter. HRM ändrar dock inte på eget bevåg fastigheternas tömningsintervaller för blandavfall i samband med påbörjande av separat insamling av bioavfall, utan fastighetsägarna ska själva övervaka sin egen avfallsackumulering och göra eventuella ändringar i sina tjänster på grundval av detta.

Det som ökar kostnaderna mest för små fastigheter är antalet tömningar. Genom att välja en ventilerad bioavfallsbehållare kan tömningsintervallet för bioavfall i enlighet med 21 § i förordningarna för avfallshantering förlängas från nuvarande två veckor till fyra veckor, i synnerhet i egnahemsfastigheter. Detta minskar den årliga kostnaden för avfallshantering. Till exempel i egnahemshus är den typiska blandavfallsbehållarens storlek 240 l och tömningsintervallet är varannan vecka, och då är den årliga kostnaden med en uthyrningsbehållare 244,40 € (prislistan för 2022). Tömning av en blandavfallsbehållare och en ventilerad bioavfallsbehållare var fjärde vecka innebär en total årlig kostnad på 211,64 euro. På motsvarande sätt är tömning av separata behållare med blandavfall och bioavfall på en fastighet med fyra bostadslägenheter varannan vecka 161,20 euro mer förmånligt än att tömma enbart en blandavfallsbehållare en gång i veckan.

Alternativt kan fastigheter anskaffa en egen kompostbehållare. Anskaffningspriserna för kompostbehållare varierar på marknaden (150–500 euro), beroende på kompostbehållarens egenskaper, tillverkaren, det i kompostbehållaren använda materialet samt storleken. HRM:s mål är att öka sitt serviceutbud till en kompostbehållare som kan tömmas i avfallsbil, och som fastigheter för sin användning kan hyra för mindre än 50 euro per år.

Även nya arrangemang för avfallsbehållare och avfallsrum på fastigheter kan orsaka utmaningar och öka kostnaderna för att ordna avfallshanteringen. Om fastigheter måste göra ändringar i exempelvis avfallsutrymmen, krävs det investeringar.

Konsekvenser för HRM:s ekonomi

Utvidgningen till separat insamling av bioavfall innebär för HRM en ökning av tömningsprestationerna samt anskaffning av nödvändiga avfallsbehållare. Att göra uppskattningar försvåras tills vidare av bristen på information om i vilken utsträckning små fastigheter inom HRM:s verksamhetsområde beslutar sig för att välja kompostering i egen regi eller separat insamling. Som första fas vid införandet av separat insamling av bioavfall genomförs en enkät i frågan till fastighetsägarna.

För den utökade separata insamlingen av bioavfall kommer HRM att anskaffa både traditionella bioavfallsbehållare (30 000–40 000 st.), ventilerade bioavfallsbehållare (5 000–10 000 st.) samt tömningsbara kompostbehållare. Dessutom ökar antalet tömningsprestationer, vilket innebär utökning med 8–10 avfallsbilar på rutterna för två körturer till de nuvarande 15 bioavfallsentreprenaderna. Den ökade mängden tömningsprestationer innebär en ökning av upphandlingsutgifterna för transporttjänster samt ökade kundintäkter. Dessutom gör den ökade

mängden bioavfall (från 10 000 till 14 000 t baserat på den gjorda utredningen av separat insamling av bioavfall) att kostnaden för behandling av bioavfall ökar.

Fritidsbostäder

Skyldigheten till separat insamling omfattar inte fritidshus. Enligt HRM:s utredning finns det inom verksamhetsområdet sammanlagt cirka 2 500 fastigheter som har klassificerats som fritidshus, och för vilka HRM ordnar fastighetsvis avfallstransport. Kapitlet omfattar inte objekt för vilka det inte finns någon körförbindelse med avfallsfordon, i vilket fall fastighetsinnehavaren har anslutit sig till den av HRM ordnade avfallshanteringen genom att ansöka om att bli årskund vid den lokala insamlingsplatsen för blandavfall. Vägar som leder till fritidsfastigheter är ofta inte lämpliga för tung utrustning, och då är det inte möjligt att i praktiken genomföra fastighetsnära insamling. Dessutom används fritidsfastigheter ofta endast under delar av året, och den uppkommande avfallsmängden är ganska liten. Kostnaderna för separat insamling av bioavfall skulle vara betydande, men på grund av det låga antalet objekt samt användningsgraden är effekten minimal exempelvis på ackumulering av bioavfall och därigenom uppnående av återvinningsmålen. Följaktligen uppfylls villkoren för avvikelser enligt avsnitt 15 § 2 mom. i avfallslagen. Förekomsten av undantagskriteriet för fritidsbostäder omprövas senast efter fem år.

Begreppet fastighet vid tolkning av gränserna för skyldighet till separat insamling

En enhet som omfattas av skyldighet till separat insamling är en fastighet. I motiveringarna till 17 § i avfallsförordningen har specificerats hur begreppet fastighet ska tolkas när det gäller skyldighet att ordna separat insamling: "Vid tillämpning av bestämmelsen bör begreppet fastighet tolkas ur perspektivet anordnande av avfallsinsamling. Då skulle antalet bostadslägenheter som anses vara belägna på fastigheten inte överensstämma med exempelvis den information om fastighetsenheten som finns noterad i fastighetsregistret, utan även ägandeförhållandet för fastigheten och på den belägna byggnader samt antalet bostadslägenheter som i praktiken använder avfallspunkten skulle ha betydelse. Väsentligt skulle vara att fastigheten bildar en ändamålsenlig helhet när det gäller ordnande av avfallshanteringen. I praktiken kan det på samma tomt finnas exempelvis fem separata småhus eller parhus, men utan bostadsaktiebolagsform. Om varje hus har sin egen avfallspunkt skulle situationen likställas med enskilda egnahemshus eller parhus som är belägna på egen tomt, och de skyldigheter till separat insamling som i förordningen föreskrivs för minst fem bostadslägenheter skulle inte gälla för husen som är belägna på tomten. Å andra sidan skulle skyldighet till separat insamling gälla för bostadsaktiebolag där minst fem bostadslägenheter använder samma avfallspunkt, oberoende av om bostadsaktiebolaget består av separata småhus eller exempelvis radhus. Om ett bostadsaktiebolags separata småhus har egna avfallsbehållare och egna avfallskontrakt, skulle skyldigheterna till separat insamling inte gälla. Vid beräkningen av gränsen för antalet bostadslägenheter enligt bestämmelsen skulle det inte spela någon roll på hur många tomter byggnaderna som tillhör bostadsaktiebolaget är belägna."

I enlighet med motiveringarna för avfallsförordningen har det i föreskrifterna strävats efter att specificera definitionen av fastighet till de delar bostadsfastigheten anses ha minst fem lägenheter. Med fastighet avses ett markområde, såsom en tomt eller en gård, och de byggnader som finns på marken. Skyldigheten till separat insamling av bioavfall gäller alla fastigheter där insamlingspunkten för avfall används av minst en bostadslägenhet. Skyldigheten till separat insamling av annat återvinningsbart avfall gäller de bostadsfastigheter där minst fem bostadslägenheter använder samma avfallspunkt som finns på fastigheten. Separata småhus som är belägna på samma fastighet och inte använder gemensam avfallspunkt omfattas enbart av skyldigheten till separat insamling av bioavfall.

Dessutom gäller skyldigheter till separat insamling gemensamma avfallspunkter som upprätthålls av koloniträdgårdar och sådana småbåtshamnar där det tas emot avfall från bostadsfastigheter som är belägna i skärgården.

HRM rekommenderar att separat insamling anordnas även i alla situationer som inte omfattas av skyldigheterna till separat insamling. Fastigheter som inte omfattas av skyldigheterna till separat insamling kan välja att komma överens med HRM om att ansluta sig till de fastighetsvisa transporter av separat insamlat förpackningsavfall. På alla fastigheter som omfattas av HRM:s skyldighet att ordna fastighetsvisa avfallstransporter sköter HRM transporter i enlighet med föreskrifterna för avfallshantering.

Paragrafen skulle också innefatta ett förbud mot att i insamlingsanordning lägga annat avfall än det som insamlingsanordningen är avsett för. Material som har lagts i felaktig - insamlingsanordning försvårar återvinning, nyttoanvändning av det material som ska återvinnas eller nyttoanvändning av avfallet till energi.

Av tydlighetsskäl har i föreskrifterna också lagts till en skyldighet till separat insamling av pappersavfall. Enligt 49 § i avfallslagen ska en producent av pappersprodukter ordna kostnadsfri transport av kasserade pappersprodukter från en samlingsplats som fastighetsinnehavaren har ordnat, om fastigheten är belägen någon annanstans än i ett småhusområde eller glesbebyggt område. Enligt 50 § i avfallslagen ska fastighetsinnehavare ordna en samlingsplats för insamling av kasserade pappersprodukter. Skyldigheten omfattar dock inte småhus eller andra motsvarande fastigheter och inte heller fastigheter i glesbebyggt område.

14 § Skyldigheter till sortering och separat insamling av avfall som uppkommer på andra fastigheter som omfattas av avfallshantering som HRM ordnar

För tydlighetens skull föreslås det att i föreskrifterna tas med en egen separat paragraf om skyldigheterna till separat insamling avseende andra fastigheter än bostadsfastigheter. I praktiken gäller paragrafen fastigheter i kommunens förvaltnings- och serviceverksamhet samt de fastigheter vilkas avfallshantering ordnas av HRM grundat på ansvaret att ordna avfallshanteringen i andra hand. Det bör noteras att skyldigheterna till separat insamling enligt avfallsförordningen som sådana omfattar övriga aktörer inom näringslivet.

Enligt avfallsförordningen ska avfallsinnehavare ordna separat insamling av kommunalt avfall från varje fastighet som är belägen i tätort eller inom detalj- eller generalplanerat service-, resande- eller arbetsplatsområde, åtminstone enligt följande:

- 1) annat bioavfall än trädgårdsavfall eller parkavfall, om det av sådant uppkommer minst tio kilogram per vecka och detta inte behandlas i liten skala på fastigheten i enlighet med det som föreskrivs i 12 §;
- 2) förpackningsavfall av plast, papper och kartong, om det av sådant uppkommer minst fem kilogram per vecka;
- 3) glasförpackningsavfall, om det av sådant uppkommer minst två kilogram per vecka;
- 4) metallförpackningsavfall och annat smått metallavfall, om det av sådant uppkommer totalt minst två kilogram per vecka;
- 5) beroende på möjlighet annat avfall än det plast-, pappers-, kartong-, glas- och metallavfall som avses i punkterna 2–4, trädgårds- och parkavfall, textilavfall och andra skrymmande kasserade föremål.

De veckospecifika kilogramgränserna i HRM:s skyldighet till separat insamling som trädde i kraft 1.1.2021 är för alla avfallsslags del högre än de som föreslås i förordningen. Det föreslås att kilogramgränser enligt avfallsförordningen tas med i föreskrifterna. Däremot gäller, avvikande från avfallsförordningen, skyldigheten till separat insamling överallt inom HRM:s verksamhetsområde. Eftersom skyldigheterna till separat insamling redan har trätt i kraft förpliktigande när det gäller alla fastigheter som är belägna inom HRM:s verksamhetsområde, är det inte ändamålsenligt att begränsa skyldigheterna enbart till fastigheter i tätorter eller inom detalj- eller generalplanerat service-, resande- eller arbetsplatsområde enligt avfallsförordningen.

4 kap.

Egen behandling av avfall på fastigheten

15 § Kompostering

Ett alternativ till separat insamling är kompostering av bioavfall på fastigheten (17 § i avfallsförordningen). Om det bioavfall som uppkommer på fastigheten komposteras där, är fastigheten inte skyldig att ansluta sig till fastighetsvis transport av bioavfall.

Det föreslås att den gällande bestämmelsen om kompostering i de nuvarande föreskrifterna om avfallshantering revideras. I fastighetsspecifika kompostbehållare kan komposteras livsmedelsavfall, trädgårds- och parkavfall, torrklosettavfall och, under vissa villkor små mängder avloppsvattenslam. För att kompostering ska lyckas, måste kompostbehållaren skötas enligt tillverkarens eller importörens anvisningar.

Kompostbehållare för bioavfall ska placeras, byggas upp och underhållas så att användningen av den inte medför olägenheter eller fara för hälsan eller miljön. Komposteringen får inte orsaka nedskräpning eller skada hälsan hos eller miljön för de boende i fastigheten eller i grannskapet.

Vid kompostering av livsmedelsavfall och avföringsbaserat avfall ska särskild vikt fästas vid hygien och bekämpning av luktolägenheter. Kompostbehållare som används för kompostering av sådant avfall ska vara skyddade mot gnagare och skadedjur. Särskilt när livsmedelsavfall och avföringsbaserat avfall komposteras måste man säkerställa att avfallet är helt komposterat innan det tas ur kompostbehållaren. Exempelvis torrklosettavfall kan behöva efterkomposteras utanför kompostbehållaren.

Det utvecklas kontinuerligt nya produkter som är avsedda för fastighetsspecifik behandling och insamling i egen regi. Det är ändamålsenligt att vid kompostering av livsmedelsavfall tillåta andra alternativ för kompostering vid sidan av traditionell kompostering, och då kan kompostbehållaren också placeras inomhus. Då ska dock komposteringen ske i utrustning som är avsedd för kompostering eller genom användning av annan lämplig metod där livsmedelsavfall återvinns och komposteringen inte orsakar olägenheter för miljön eller hälsan. Sådana nya metoder är bl.a. den så kallade bokashi-metoden samt elektriska kompostbehållare som kan placeras i kök eller på annan plats inomhus. Vid kompostering ska HRM:s anvisningar om kompostering följas. Dessutom har det i föreskrifterna lagts till ett nytt avsnitt om den tömningsbara kompostbehållaren som beställs från HRM, proaktivt om HRM skulle lägga till kompostbehållaren i sitt utbud av tjänster.

Den nya föreskriftspunkten är ett förbud mot att i en kompostbehållare lägga växter som har klassificerats som invasiva arter eller delar därav. Syftet med förbudet är att förhindra spridning av invasiva arter via kompostjord. Om bekämpning av invasiva arter finns stadgat i lagen om hantering av risker från invasiva arter (1709/2015), där det bl.a. finns föreskrivet om förbud mot att släppa ut invasiva arter i miljön och om fastighetsinnehavares och andra aktörers omsorgsplikt. En förteckning över invasiva arter finns i den nationella förteckningen över invasiva arter (vieraslajit.fi). Information om korrekt avfallshantering av invasiva arter kan erhållas från den lokala avfallsanläggningen.

Vid kompostering av livsmedelsavfall måste man säkerställa att avfallet har hunnit brytas ner tillräckligt innan avfallsmassan töms ur kompostbehållaren för efterkompostering. De minimitider som livsmedelsavfall enligt rekommendationer från tillverkare av kompostbehållare ska behållas i kompostbehållaren kan tas som en anvisning för bedömning av nedbrytningsgraden. Målet med bestämmelsen är att förhindra situationer där kompostbehållaren på grund av utrymmesbrist töms innan avfallet har hunnit brytas ner tillräckligt. Livsmedelsavfall som inte är tillräckligt nedbrutet kan, om det flyttas till oisolerad efterkompostering, medföra luktolägenheter och locka till sig skadedjur.

Kompostering av rent trädgårds- och parkavfall omfattas inte av skyldigheten att göra en komposteringsanmälan enligt 16 §.

16 § Komposteringsanmälan

Det föreslås att skyldigheten att göra en komposteringsanmälan enligt de gällande föreskrifterna om avfallshantering ändras, med beaktande av nya skyldigheter i avfallsförordningen, med hänsyn till informationsinnehållet i komposteringsanmälan. Med ändringarna som handlar om komposteringsanmälan förbereder man sig också på den förnyade avfallslagstiftningens krav på upprättande av ett kompostregister avseende behandling av bioavfall.

Den information som fastställs i förordningen, bl.a. om behandlingsutrustningens kapacitet och årliga drifttid, krävs för beräkning av återvinningsgrad enligt EU:s avfallsdirektiv och kommissionens genomförandebeslut 2019/1004 som har utfärdats med stöd av avfallsdirektivet.

När kompostering av bioavfall i egen regi lyckas, är det en effektiv återvinning och dess bidrag är också avsett att synliggöras i den nationella återvinningsgraden genom ett anmälningsförfarande; enligt 43 § i avfallsförordningen ska avfallsinnehavare tillhandahålla information om behandling av bioavfall i egen regi till kommunens avfallshanteringsmyndighet, som antecknar detta i ett register över avfallstransporter och behandling av bioavfall på fastigheten som myndigheten upprätthåller. Enligt förordningen ska anmälan göras inom högst två månader från det att verksamheten påbörjas och likaledes ska anmälan att verksamheten har upphört göras inom högst två månader. Informationen ska uppdateras hos avfallshanteringsmyndigheten minst vart femte år. Den information som ska meddelas finns specificerad i avfallsförordningen.

Anmälningskyldigheten gäller alla fastigheter som omfattas av avfallshantering som anordnas av HRM, inklusive fritidsfastigheter, koloniträdgårdar och småbåtshamnar. När det gäller koloniträdgårdar kan anmälan göras gemensamt av den koloniträdgårdsförening som förvaltar platsen för alla kompostbehållare för bioavfall som finns i området.

Anmälningskyldigheten gäller inte enbart kompostering av trädgårds- och parkavfall.

Fastighetsinnehavare ska också underrätta HRM om att kompostering upphör, och då är fastighetsägarna skyldiga att ordna med nödvändig plats för egen insamlingsanordning för bioavfall samt nödvändiga insamlingsanordningar för bioavfall.

HRM kan också förbjuda användning av en kompostbehållare om det finns grundad anledning till detta med avseende på ordnandet av avfallshanteringen. Exempelvis i en situation där mängden bioavfall som uppkommer på en fastighet i väsentlig grad har bedömts felaktigt eller där kompostbehållaren på grund av bristfällig skötsel orsakar fortlöpande luktolägenheter eller andra olägenheter för grannskapet, kan HRM förbjuda användning av kompostbehållaren, och då måste fastigheterna ansluta sig till den fastighetsvisa transporten av bioavfall.

17 § Förbränning och nedgrävning av avfall

Det föreslås att de gällande föreskrifterna om avfallshantering revideras genom tillägg av ett förbud mot förbränning av plastavfall samt öppen förbränning av avfall.

5 kap.

Insamlingsanordningar för avfall vid fastighetsvis avfallstransport som ordnas av HRM

Bestämmelserna i detta kapitel gäller enbart fastighetsvis avfallstransport som ordnas av HRM.

18 § Olika typer av insamlingsanordningar

Det föreslås att de gällande föreskrifterna om avfallshantering specificeras med avseende på de typer av insamlingsanordningar som får användas på en fastighet. En fastighet ska ha tillräckligt många avfallsbehållare med hänsyn till den uppkommande avfallsmängden, skyldigheterna till separat insamling och tömningsintervallerna.

Som insamlingsanordningar vid fastighetsvis avfallstransport som ordnas av HRM får endast användas sådana insamlingsanordningar som lämpar sig för maskinell tömning vid avfallstransport som ordnas av HRM. När det gäller insamlingsanordningar som förflyttas manuellt ska dessa uppfylla vid respektive tidpunkt gällande standarder. De standarder som gällde vid tidpunkten för förordningarnas ikraftträdande har bekräftats 17.4.2020 och dessa är följande:

SFS-EN 840-1:2020 Flyttbara avfalls- och återvinningskärl. Del 1: med 2 hjul, till volymen max. 400 l. För kamlyftanordningar.

SFS-EN 840-2:2020 Flyttbara avfalls- och återvinningskärl. Del 2: med 4 hjul, till volymen max. 1 300 l. Plant lock, för tapp- och/eller kamlyftanordningar.

SFS-EN 840-3:2020 Flyttbara avfalls- och återvinningskärl. Del 3: med 4 hjul, till volymen max. 1 300 l. Kupa lock, för tapp- och/eller kamlyftanordningar.

SFS-EN 840-4:2020 Flyttbara avfalls- och återvinningskärl. Del 4: med 4 hjul, till volymen max. 1 700 l. Plant lock, för bred tapp- eller BG- och/eller kamlyftanordningar.

Vid avfallstransport som ordnas av HRM kan användas antingen HRM:s insamlingsanordningar (manuellt flyttbara avfallsbehållare) eller fastighetsinnehavarens egna insamlingsanordningar (andra än manuellt flyttbara avfallsbehållare). I föreskrifterna ingår en förteckning över de alternativa typer av insamlingsanordningar som ska användas vid fastighetsvis avfallstransport. Som insamlingsanordningar vid fastighetsvis avfallstransport får enbart användas sådana insamlingsanordningar som lämpar sig för den avfallstransport som ordnas av HRM. I föreskrifterna föreskrivs också användning av insamlingsanordningar som överensstämmer med separat fastställda standarder.

HRM levererar avgiftsfritt till fastigheterna manuellt flyttbara avfallsbehållare på 140–660 liter, när fastigheten ansluter sig till den avfallshantering som HRM ordnar eller inleder separat insamling i enlighet med dessa avfallshanteringsföreskrifter. Manuellt flyttbara avfallsbehållare som ägs av fastighetsinnehavaren och används på en fastighet ersätts avgiftsfritt med avfallsbehållare som ägs av HRM i takt med att avfallsbehållare på grund av dåligt skick blir olämpliga för användning eller om avfallsbehållare inte uppfyller de ovannämnda villkor som har fastställts för insamlingsanordningar. HRM gör en bedömning av behovet att insamlingsanordningar byts ut. Hyran för insamlingsanordningar som HRM äger fastställs årligen i avfallstaxan eller alternativt ingår hyran i priset för tömningen av insamlingsanordningar.

Gradvis övergång från manuellt flyttbara avfallsbehållare som ägs av fastighetsägarna till avfallsbehållare som hyrs från HRM är motiverad, i synnerhet när det gäller säkerheten vid avfallslastningsarbetet. Avfallsbehållare ska överensstämma med föreskrifterna om avfallshantering, uppfylla de standarder som anges i föreskrifterna om avfallshantering, samt vara i sådant skick att de tål maskinellt tömningsarbete. I det praktiska arbetet har det visat sig att det finns rikligt med avfallsbehållare som används på fastigheter, som inte uppfyller villkoren i föreskrifterna om avfallshantering. Användning av avfallsbehållare som strider mot föreskrifterna

eller till skicket försämrade avfallsbehållare kan orsaka problem vid tömningsarbete och att arbetssäkerheten äventyras. Gradvis övergång till användning av behållare som hyrs från HRM säkerställer att avfallsbehållarna överensstämmer med föreskrifterna om avfallshantering, vilket förbättrar säkerheten vid tömningsarbete och också lättar den administrativa bördan när det i fortsättningen inte längre är nödvändigt att fastställa orsaken till att behållare går sönder. Enligt en av HRM genomförd utredning används det cirka 25 000 st. manuellt flyttbara avfallsbehållare som ägs av fastighetsinnehavaren. Största delen är avfallsbehållare i storlekarna 140 liter och 240 liter.

Säckhållare för avfallssäckar eller vinschbara snabbcontainrar får inte användas vid fastighetsvis avfallstransport. Förbudet är motiverat eftersom arbetssäkerhetsrisker har uppträtt vid användning av sopsäckshållare och i synnerhet vid tömning av snabbcontainrar.

Till bestämmelsen sammanförs 19 § i de gällande föreskrifterna om avfallshantering, som avser benämning och färgkoder för avfallsslag.

19 § Märkning av insamlingsanordningar och sorteringsanvisningar

I likhet med de gällande föreskrifterna om avfallshantering ska även de omarbetade föreskrifterna innehålla en bestämmelse om märkning av insamlingsanordningar. Enligt 10 § i avfallsförordningen ska på avfallsbehållare anges det insamlade avfallsslaget och kontaktinformationen för den sammanslutning som ansvarar för insamlingen. För avfallstransporter som ordnas av HRM får endast HRM:s textdekalers användas på insamlingsanordningar. På insamlingsanordningar får inte fästas sådana dekaler eller göras andra märkningar som medför risk för att den aktör som ansvarar för ordnandet av avfallshanteringen förväxlar insamlingsanordningarna med andra insamlingsanordningar. Om insamlingsanordningar är placerade på en gemensam plats där det finns insamlingsanordningar för flera fastigheter, ska varje fastighets insamlingsanordningar förses med en specifik märkning, till exempel en märkning som motsvarar fastighetens nummer eller bokstav.

Bestämmelserna om märkning av insamlingsanordningar gäller förutom vanliga avfallsbehållare med lock även alla andra behållare som lämpar sig för insamling av respektive avfallsslag, såsom behållare med lock eller djupinsamlingsbehållare som sänks ner i marken.

20 § Fyllande av insamlingsanordningar

Bestämmelserna om fyllande av insamlingsanordningar i de gällande föreskrifterna om avfallshantering ska specificeras. Insamlingsanordningar ska fyllas på ett sådant sätt att avfallet ryms i insamlingsanordningarna, att det är möjligt att stänga locket på insamlingsanordningen och att insamlingsanordningen kan flyttas utan att avfallet faller ur insamlingsanordningen. Skadedjurs tillträde till insamlingsanordningar ska förhindras. Om skadedjur, vind eller andra omständigheter har orsakat att avfall sprids i avfallsrummet eller på fastigheten, ansvarar fastighetens innehavare för att städa bort skräpet. Tömningsarbete ska kunna utföras maskinellt.

21 § Tömningsintervaller för insamlingsanordningar

I de gällande föreskrifterna om avfallshantering ingår bestämmelser om tömningsintervaller för insamlingsanordningar.

10 § i avfallsförordningen förpliktar till tömning av avfallsbehållare så ofta att behållaren alltid kan förslutas, att avfallet ryms i behållaren och att avfallet inte orsakar förorening eller nedskräpning av omgivningen, eller lukt eller annan hygienisk olägenhet.

Tömningsintervallet för en fastighets insamlingsanordningar ska passa in i HRM:s avfallstransportsystem. HRM:s kundfastigheter kan beställa önskat antal insamlingsanordningar till sin fastighet och avtala om lämpliga hämtningsintervallet samt vid behov avtala om önskat

ändringar i tjänsten. De tjänster som fastigheten behöver anpassas efter tömningsintervallerna i den avfallstransport som ordnas av HRM, och det går inte att skraddarsy egna tömningsintervaller för varje fastighet. Dessutom kan HRM, exempelvis när flera helgdagar infaller i följd eller till följd av väglaget, tillfälligt ändra tömningsdagen för en fastighet. HRM informerar om ändringar i tömningsdagar när HRM har kännedom om ändringarna i förväg.

Om en fastighet inte har dimensionerat insamlingsanordningarnas antal, storlek eller tömningsfrekvens i tillräckliga proportioner till den mängd avfall som uppkommer på fastigheten, har HRM rätt att fastställa tillräckligt antal tillräckligt stora insamlingsanordningar med korrekt tömningsfrekvens för fastigheten, för att miljöolägenheter eller hälsorisker inte ska uppträda.

Om HRM:s avfallsinsamling försenas på grund av trafik- eller väglagsförhållanden, tekniska störningar eller annat oöverkomligt hinder eller någon orsak som beror på fastighetsinnehavaren, ersätter HRM inte fastigheterna för kostnader på grund av försenade eller uteblivna tömningar.

Betydande förändringar av tömningsintervallerna föreslås på grund av utökad separat insamling av bioavfall. Mer flexibla tömningsintervaller för blandavfall och bioavfall är motiverade och möjliggör i större utsträckning olika servicealternativ för små fastigheter. När det gäller blandavfall är målet med att förlänga det maximala tömningsintervallet att ta hänsyn särskilt till ökningen av separat insamling av bioavfall och den därav följande minskningen av mängden blandavfall på fastigheter. Den maximala längden på tömningsintervallet för blandavfall föreslås till 16 veckor, om bioavfallet samlas in separat eller komposteras. Det optimala tömningsintervallet beror på den totala mängd avfall som uppkommer på fastigheten och hur mycket fastighetsinnehavaren levererar av återvinningsbara avfallslag till lokala insamlingsplatser.

Några förändringar av tömningsintervallerna för bioavfall föreslås inte i andra avseenden än för de så kallade ventilerade bioavfallsbehållare som införs i utbudet av tjänster. En ventilerad bioavfallsbehållare möjliggör fyra veckors tömningsintervall för bioavfall.

För blandavfallets del ska fritidsfastigheter alltid ansluta sig till fastighetsvis avfallstransport som HRM ordnar. Vid regelbunden användning året runt (minst 6 månader per år) ska avfallsbehållare enligt dessa föreskrifter om avfallshantering tömmas minst var fjärde vecka, eller om bioavfallet komposteras får tömningsintervallet förlängas till högst 16 veckor.

Avfallsbehållare för en fritidsbostad som används enbart under sommarperioden ska enligt dessa föreskrifter om avfallshantering under sommarperioden (veckorna 18–40) tömmas minst var fjärde vecka eller om bioavfallet komposteras, var 16:e vecka. Insamlingsanordningar för fritidsfastighet ska dock tömmas minst en gång om året. Tömning av avfallsbehållare för fritidsfastigheter i skärgården kan beställas separat om det inte finns någon vägförbindelse till ön.

22 § Undantag och uppehåll avseende tömning av insamlingsanordningar

Det föreslås specificeringar avseende undantag eller uppehåll i tömning av insamlingsanordningar och i paragrafen läggs det till en egen förtydligande punkt om fritidshus. Fastighetsvis avfallstransport kan avbrytas för en viss tid om fastigheten är oanvänd under längre tid än en vecka. Om uppehållet varar i över ett år ska det lämnas in en ansökan om undantag enligt dessa föreskrifter om avfallshantering. Ansökan ska innehålla motiveringar.

23 § Överskottsavfall (extra avfall)

Det föreslås att i bestämmelsen om överskottsavfall (extra avfall) införs specificeringar i de delar som handlar om att styra fastighetsinnehavaren till att öka fastighetens insamlingskapacitet om överskottsavfall ackumuleras kontinuerligt. Dessutom kan lagringstiden för överskottsavfall på en fastighet vara högst en vecka och mängden begränsas till en kubikmeter. I överskottsavfallets

förpackning får det inte finnas livsmedelsavfall. Specificeringarna av bestämmelsen är en strävan efter att eliminera olägenheter av skadedjur samt nedskräpning.

26 § Underhåll av insamlingsanordningar

Det föreslås att bestämmelserna om underhåll av insamlingsanordningar i de gällande föreskrifterna om avfallshantering ska specificeras. Innehavare av insamlingsanordningar åläggs att se till att insamlingsanordningarna är i adekvat skick. Ansvaret för bekämpning av skadedjur åligger fastighetsinnehavaren.

Innehavaren av insamlingsanordningar kan vara fastighetens innehavare eller innehavare, som enligt avfallslagen ansvarar för ordnandet av avfallsinsamlingen på fastigheten, en avtalspartner till fastighetsinnehavaren exempelvis när det gäller djupinsamlingsbehållare, eller HRM som ordnare av fastighetsvis avfallstransport.

HRM:s insamlingsanordningar ska användas på vederbörligt sätt och får inte användas för något annat ändamål. Innehavare av insamlingsanordningar ansvarar för eventuella skador som orsakas på insamlingsanordningarna eller att insamlingsanordningarna försvinner, och då har HRM rätt att av innehavaren av insamlingsanordningarna debitera en ersättningsavgift enligt vid respektive tidpunkt gällande avfallstaxa. Innehavare av insamlingsanordningar är inte ansvarig för normalt slitage på insamlingsanordningarna eller för skador som har orsakats av HRM:s transportentreprenör.

Om en fastighetsinnehavare använder egna insamlingsanordningar, såsom djupinsamlingsbehållare, ansvarar fastighetsinnehavaren för underhållet av de ägda insamlingsanordningarna och vid behov ska insamlingsanordningarna förnyas på egen bekostnad, så att insamlingsanordningarna inte orsakar hälsorisk, miljöförorening eller nedskräpning, eller utgör säkerhetsrisk för tömmare eller användare. Fastighetsinnehavare får endast använda insamlingsanordningar ngskärl som överensstämmer med dessa föreskrifter om avfallshantering. Bestämmelser om märkning av insamlingsanordningar finns fastställda i 20 §. HRM ersätter inte insamlingsanordningar som i samband med normal lastningshantering har gått sönder eller tappats ned i lasten, med undantag för skador som verifierbart har orsakats av HRM:s transportentreprenör eller för vilka HRM enligt gällande lagstiftning är ansvarigt för av annan anledning.

Om en manuell flyttbart avfallsbehållare som ägs av fastighetsinnehavaren går sönder eller visar sig vara i för dåligt skick, ersätts den av fastighetsinnehavaren ägda insamlingsanordning enligt 18 § med en avfallsbehållare som ägs av HRM.

6 kap.

Platser för insamling av avfall

25 § Placering av insamlingsanordningar

Det föreslås att de gällande föreskrifterna om avfallshantering specificeras i fråga om placering av insamlingsanordningar.

Enligt 10 § i avfallsförordningen ska det finnas obehindrat tillträde till insamlingsplatsen och avfallet ska kunna lastas på ett säkert sätt. I föreskrifterna om avfallshantering ges närmare bestämmelser om hur insamlingsplatsen ska anordnas och hur insamlingsanordningarna ska placeras. När insamlingsanordningar placeras på en fastighet eller när ett avfallsrum byggs ska bestämmelserna i kommunens byggnadsordning, hälsoskyddsordningar, miljöskydds föreskrifter och planbestämmelser samt utrustningstillverkarens anvisningar beaktas.

Manuellt flyttbara insamlingsanordningar ska placeras så att avfallsbilen obehindrat kommer närmare dem än tio meter. Insamlingsanordningar som inte kan flyttas manuellt (djupinsamlingsbehållare, växelflak o.d.) ska placeras så att avfallsbilen obehindrat kan tömma insamlingsanordningarna.

Vid nybyggnation är det viktigt att också ta hänsyn till funktionsdugligheten hos fastighetens avfallshantering. Både när avfallsrum och nya djupinsamlingsbehållare byggs ska man följa vid respektive tidpunkt gällande RT-kort för avfallshantering i bostadsfastigheter (RT 69-11190).

En avfallsbil har obehindrat tillträde till fastighetens avfallsbehållare om avfallsrummet är placerat i närheten av tomtanslutningen, så nära körväg som möjligt. Då orsakar tömningen ingen onödig störning och till exempel gårdens säkerhet äventyras inte. Rekommendationen är att avfallsbilen inte ska behöva backa på gården eller att backningssträckan blir så kort som möjligt. Lastning av avfall får inte orsaka nedskräpning eller olägenhet för miljön eller hälsan. Vid behov placeras en skylt som förbjuder parkering framför avfallsrummet.

Avfallsbilens rutt på tomten ska planeras att bära trafik med fullastad avfallsbil. Vikten hos en lastad avfallsbil är 18–28 ton. Körvägens lutning får inte överstiga 1:7. Den bredd hos körvägen som avfallsbilen behöver är minst 3 meter, 4 meter i kurvor och 4 meter fri passagehöjd. Även en växelflaksbil får plats att trafikera en körväg som är dimensionerad för att användas av en avfallsbil. Om körvägen är smalare eller lägre måste avfallsbehållare kunna förflyttas manuellt. För att avfallsbilen ska kunna vända behövs en yta med diametern 20–25 meter.

En avfallsbil som är utrustad med frontlastare ska kunna nå avfallsbehållaren i rak linje. Behållaren lyfts över fordonets hytt med hjälp av armar och töms uppifrån i avfallsbilens komprimeringsbehållare. Tömning kräver 8 meter fritt höjdutrymme. Lyftbara djupinsamlingsbehållare kan i allmänhet tömmas även om det mellan behållarna och avfallsbilen finns en gräsyta eller ett staket eller buske som är högst 1 200 mm hög. Avståndet från behållarna till avfallsbilen får dock inte överstiga 7 meter. Behållare ska placeras så att det ovanför behållaren finns 8–10 meter fritt höjdutrymme med hänsyn till takfot, grenar, luftledningar m.m. Instruktioner om dimensionering av körvägar finns i anvisningen RT 98-10915, Körvägar, långsamt trafikerade. Fordonens mått anges i anvisningen RT 98-10914, Fordonsmått.

Vid utformning och placering av avfallsinsamlingsplatser ska hänsyn tas till brandsäkerhet och förhindrande av skadegörelse. Säkerhet i avfallsutrymme främjas av tillräckligt avstånd mellan avfallsutrymmet och byggnaden, slutna ytterväggar samt inhägnande och låsning av avfallsutrymme utomhus, för att förhindra tillträde för obehöriga.

Vid indelning av avfallsutrymme som ansluter direkt till byggnad (avfallsrum, lager, tak) tillämpas bestämmelserna i del E1 av Finlands byggbestämmelsesamling. Räddningsmyndigheten ger anvisningar om brandsäkerheten i avfallsutrymmen som är åtskilda från byggnader. Rekommendationen är att grupper av avfallsbehållare placeras minst sex meter och avfallstak minst åtta meter från byggnadens takfotslinje. Om det inte är möjligt att placera ett tak på sådant avstånd, kan spridning av brand från taket till byggnaden förhindras med en brandbeständig konstruktion.

I små objekt kan man använda skydd av metall för avfallsbehållarna. Djupinsamlingsbehållare kan placeras närmare byggnaden än åtta meter, men även då ska bland- och bioavfallsbehållarnas avstånd från byggnadens luftintag vara minst åtta meter. Dessutom ska hänsyn tas till det utrymme som krävs för tömningen.

Avfallsbehållare placeras i avfallsrum, under avfallstak eller i avfallsinhägnad. Avfallsrummet får inte orsaka någon olägenhet för grannar eller förförliga omgivningen. I många kommuner krävs det åtgärdstillstånd för avfallstak, konstruktioner och inhägnader. Behov av tillstånd klargörs i början av planeringen.

I avfallsrum planeras en plats för sorteringsanvisningar och för informations- och rådgivningsmaterial, till exempel en fästtavla. Insamlingsplats för avfall får inte användas som förråd för annat.

För smidig och säker tömning ska dörrarna vara minst 400 mm bredare än den största avfallsinsamlingsanordning. I praktiken kräver en 660 liters behållare en 1 250 mm bred passageöppning (transportbredd 850 mm + 400 mm i reserv). Dörrarna ska vara robust uppbyggda, vid behov metallförstärkta och utrustade med öppethållningsanordningar. Belysning med rörelsesensorer underlättar användning.

Manuellt flyttbara avfallsbehållare ska vara lättillgängliga och ska kunna tas ut för tömning utan att andra behållare flyttas. De behållare som töms oftast bör placeras närmast dörröppningen. En avståndsbräda kan fästas på väggen för att hålla avfallsbehållare på ett avstånd av 100–150 mm från väggen, då locken håller sig öppna utan att stötts. Avfallsbehållare som inte kan flyttas manuellt placeras så att avfallsbilen kommer åt att tömma avfallsbehållarna obehindrat.

Om lutningen hos transportvägen för avfallsbehållarna överstiger 1:5 (12°), ska fastighetsinnehavaren se till att det finns tillgång till hjälpmedel som underlättar transporten. Om avfallsbehållarna står på en lastkaj eller någon annan upphöjning, ska det för tömningen finnas en ramp eller lyftanordning.

Om det inte finns någon plats på fastigheten som lämpar sig för insamling, ska fastighetsinnehavaren utreda möjligheterna att etablera en insamlingsplats i omedelbar närhet till fastigheten, till exempel genom att tillsammans med en närliggande fastighet eller ett väglag komma överens om användning av en gemensam insamlingsanordning. Fastighetsinnehavaren kan enligt 8 § också ansöka om att bli årskund vid en lokal insamlingsplats för blandavfall.

26 § Körvägar och transportvägar för insamlingsanordningar vid avfallstransport som ordnas av HRM

Det föreslås att den gällande bestämmelsen om transportväg för insamlingsanordningar specificeras.

Fastighetsinnehavaren ska ordna en plats för insamlingsanordningar så att det inte finns något behov av att stanna avfallsfordonet på en trottoar eller cykelväg under tömning av insamlingsanordningar. Tömning av insamlingsanordningar utförs inte från trottoarer eller cykelvägar, eller genom körning via sådana, om vägen inte är särskilt markerad som tillåten för servicekörning. Om det inte är möjligt att ordna en sådan insamlingsplats, är det tillåtet att stanna och lasta avfallsfordonet på trottoar eller cykelväg, eftersom det då inte finns någon annan lämplig plats för att stanna och det finns tvingande skäl till att stanna.

Körvägen måste hålla för avfallsfordonets vikt. Ett avfallsfordon kan väga upp till 27 ton, och det är inte möjligt att flytta fordonet på en mjuk yta som gräs utan en betydande risk för skador på fordonet eller gångvägen. Om tömning av insamlingsanordningar förutsätter körning på enskild väg, ansvarar väghållaren för den enskilda vägen alltid för vägens bärighet och eventuella vägskador. Enligt trafikverkets tolkning är avfallstransporter jämförbara med livsviktiga transporter som till exempel måste kunna utföras trots tjällossning. Om bärigheten hos den väg som leder till en fastighet eller andra omständigheter förhindrar körning med avfallsbil ända fram till fastigheten ska fastighetsinnehavaren ordna en insamlingsplats för avfall enligt 26–27 § på någon annat plats, till exempel tillsammans med övriga medlemmar i väglaget.

Om insamlingsanordningar måste transporteras manuellt för tömning, debiteras för denna transport en avgift enligt vid respektive tidpunkt gällande prislista.

27 § Låsning av placeringsplats för insamlingsanordningar vid avfallstransport som ordnas av HRM

Det föreslås att bestämmelsen om låsning av placeringsplats för insamlingsanordningar i de gällande föreskrifterna om avfallshantering specificeras. Det är alltid fastighetsinnehavaren som fattar beslut om låsning av placeringsplats. HRM kräver inte låsning av en placeringsplats. Fastighetsinnehavaren ansvarar för kostnaderna för installations- och underhållskostnader för låsning av en placeringsplats samt för låsningens funktionsduglighet.

Om en fastighetsinnehavare vill låsa en rutt som leder till insamlingsanordningar, måste fastighetsinnehavaren ordna en låsning så att transportören av avfallet kan öppna låsningen med HRM:s avfallshanteringsnyckel eller med en kod som överlämnas till HRM. Vid låsning ska användas ett lås med dubbel låskista, som ingår i HRM:s låsserie för avfallshantering, vilket är det primära alternativet. I en nyckelförvaring vid en rutt som leder till insamlingsanordningar ska fastighetsinnehavaren placera den nödvändiga nyckeln eller de nödvändiga nycklarna. Fastighetsinnehavare ansvarar för nycklar som placeras i en nyckelförvaring.

28 § Sopnedkast

Inga ändringar föreslås i paragrafen.

29 § Lokala insamlingsplatser

Inga ändringar föreslås i paragrafen.

7 kap.

Transport av avfall

30 § Lastning av avfall

Det föreslås inte att tiden för lastning av avfall enligt föreskrifterna om avfallshantering ändras. Den enligt föreskrifterna om avfallshantering tillåtna tiden för lastning av avfall gäller både för avfallstransport som HRM ordnar och för all annan avfallstransport inom HRM:s verksamhetsområde.

En tidigare insamling ingick för första gången i HRM:s föreskrifter om avfallshantering som trädde i kraft 1.3.2019. Miljöskyddsmyndigheterna i Esbo, Helsingfors och Vanda överklagade 31 § i föreskrifterna om avfallshantering, som handlar om avfallslastningstider, till förvaltningsdomstolen och krävde också ett förbud mot att beslutet verkställs. Efter att Högsta förvaltningsdomstolen genom sitt beslut 9.7.2019 avslagit kravet avseende förbud mot verkställandet, påbörjade HRM 19.8.2019 en tidigare avfallslastning enligt 31 § i föreskrifterna om avfallshantering.

Förvaltningsdomstolen i Helsingfors meddelade 3.12.2019 sitt beslut i ärendet och avvisade alla överklaganden i ärendet. Förvaltningsdomstolen har i sitt avgörande slagit fast att den av HRM:s styrelse genom sitt beslut godkända 31 § i föreskrifterna om avfallshantering inte är lagstridig enligt de motiveringar som anges i överklagandena.

Helsingfors stads miljöskyddsmyndighet överklagade förvaltningsdomstolens beslut till Högsta förvaltningsdomstolen. På grundval av överklagandet var HFD tvungen att avgöra frågan om de boende genom tidigareläggning av tidpunkten för påbörjande av avfallslastning enligt föreskrifterna för avfallshantering orsakades sådant buller som vid en förhandsbedömning kan klassificeras som en hälsorisk, och att ett godkännande av bestämmelsen skulle anses vara lagstridigt.

HFD avslog överklagandet genom sitt beslut 18.6.2021. I motiveringarna till beslutet konstaterade HFD att det genom tidigareläggning av tidpunkten för påbörjande av avfallslastning vid en

förhandsbedömning inte kan anses orsakas något betydande permanent buller nattetid och därigenom sådan hälsorisk att beslutet skulle vara lagstridigt. Om det genom lastningen i något enskilt fall eventuellt orsakas konstaterad hälsorisk, kan saken tas upp till behandling genom myndighetstillsyn med stöd av vid respektive tidpunkt gällande förordningar oberoende av föreskrifterna om avfallshantering. Se närmare annat beslut från HFD 18.6.2020, 370/2021

I enlighet med det ovannämnda beslutet från HFD kan HRM:s föreskrifter om avfallshantering skilja sig från miljöskyddsbestämmelserna när det gäller tidpunkten för tillåten avfallslastning. Enligt HRM:s erfarenheter förbättrar tidigare insamling säkerheten i tömningsarbetet samt säkerheten för områdets boende, gångtrafikanter, cyklister och andra som rör sig på gatan eftersom avfallsbilen inte behöver manövreras och till exempel backa på trafikleder med trängseltrafik. Om tömningsarbetet genomförs innan trafikstockning uppträder påskyndas dessutom genomförandet av tömningsarbetet betydligt, vilket effektiviserar användningen av transportutrustningen och minskar antalet avfallsbilar i trafiken. Genom att trängsel undviks minskas utsläppen från avfallsbilarna och bilar som måste vänta på att avfallsbilen ska flytta sig. Tidigarelagd insamling effektiviserar planeringen och optimeringen av arbetet, förvaltningen av utrustningen samt dess användningsgrad, och en enhetlig tjänst av jämn kvalitet, på ett kostnads- och miljöeffektivt sätt.

I motiveringarna till FHD:s ovannämnda beslut konstateras att om det genom lastningen i något enskilt fall eventuellt orsakas hälsorisk, kan saken tas upp till behandling genom myndighetstillsyn med stöd av vid respektive tidpunkt gällande förordningar oberoende av 31 § i föreskrifterna om avfallshantering. För att konstatera hälsorisk bör adekvata bullermätningar genomföras. HRM och Helsingfors stad har gemensamt kommit överens om hur inkommande bullerklagomål ska handläggas. Under tiden 1.1.2021–31.3.2022 har det från boende inkommit totalt 10 st. klagomål om buller som har krävt åtgärder (inspektion har genomförts och vid behov har också korrigerande åtgärder vidtagits). För handläggning av klagomål på inträffat buller har det överenskommit om en gemensam handlingsmodell med miljöskyddsmyndigheterna i verksamhetsområdet.

31 § Allmänna bestämmelser om transport av avfall

Vissa specificeringar av bestämmelsen föreslås. Det är inte nödvändigt att föreskriva separat om tillåtna transportmetoder.

8 kap.

Slam från slamavskiljare och slutna tankar som uppkommer vid boende

32 § Skyldighet att ansluta sig till transport av slam från slamavskiljare och slutna tankar som ordnas av HRM

Det föreslås att det i bestämmelsen görs några terminologiska specificeringar.

HRM:s styrelse har 22.3.2013 beslutat att fastighetsvis transport av avloppsslam från boende genomförs som transport som ordnas av HRM, med början 1.4.2016. En fastighet eller fritidsbostad som används för boende och som inte tillhör HRM:s eller kommunens vattenledningsnät är enligt avfallslagen skyldig att ansluta sig till de transporter av slam från slamavskiljare och slutna tankar som ordnas av HRM.

Slam från slamavskiljare och slutna tankar får inte utöver den transport som ordnas av HRM överlåtas till andra aktörer eller föras till annan plats, och andra aktörer får inte ta emot avloppsslam från fastigheter som ingår i HRM:s avfallshanteringssystem. Bestämmelsen grundar sig direkt på 36 § i avfallslagen, enligt vilken slam från slamavskiljare och slutna tankar bara får transporteras av kommunen eller avfallstransportör som handlar för kommunens räkning.

Bestämmelsen tillämpas inte i fall där fastighetsinnehavaren har beställt underhåll eller reparation av sitt system för hantering av avloppsvatten och slam töms i samband med detta.

33 § Placeringsplats för system för behandling av avloppsvatten

Det föreslås att i föreskrifterna införs en bestämmelse om att fastighetsinnehavaren ska se till att det i system för behandling av avloppsvatten inte hamnar något ämne eller föremål som kan orsaka skada på transportutrustningen eller vid den fortsatta behandlingen av slammet på platsen för fortsatt behandling.

34 § Kontroll och tömning av slambehållare, avskiljningsbrunnar och slutna tankar

Mindre tekniska ändringar föreslås i bestämmelsen. Enligt paragrafen ska slamavskiljare, slambehållare i minireningsverk och andra motsvarande behållare tömmas på avloppsslam vid behov, dock minst en gång om året.

Avloppsslam i slamavskiljare och motsvarande behållare som endast innehåller gråvattenslam ska tömmas vid behov, för att slam inte ska kunna föras vidare från sedimenteringsbrunnen. Med gråvatten (BDT-vatten) avses avloppsvatten som härrör uteslutande från tvättning, städning, kök eller annan motsvarande verksamhet. Grått avloppsvatten innehåller inte spolningsvatten från vattenklosett eller exempelvis infiltrerande vatten från torrklosett. I 36 § finns föreskrivet om behandling av grått avloppsvatten i egen regi på fastigheten. Enligt 36 § är kompostering av gråvattenslam tillåten men ska anmälas skriftligt till HRM.

I sådana system för behandling av avloppsvatten som inte kräver tömning med slambil utan är försedda med en alternativ slamtömning (t.ex. filter eller slampåsar), ska slammet i systemet tömmas tillräckligt ofta och enligt utrustningstillverkarens eller projektörens anvisningar. Bestämmelser om egen behandling av avloppsvatten på fastigheten finns i 36 §.

Fastighetsinnehavare kan hos HRM ansöka om förlängning av tömningsintervallet för slam. HRM kan av motiverat skäl, baserat på en separat ansökan, bevilja en fastighet eller fritidsfastighet förlängning av tömningsintervallet. Tillräcklig grund kan till exempel vara att fastigheten används sparsamt, att den har dubbla avlopp eller att torrklosett används. En fastighetsinnehavare som önskar förlänga tömningsintervallet så att det blir längre än det längsta tömningsintervall som anges i dessa föreskrifter för avfallshantering, kan enligt 43 § ansöka om undantag från dessa föreskrifter för avfallshantering.

35 § Behandling av slam i egen regi på fastigheten

Det är motiverat att bibehålla möjligheten till behandling av slam i egen regi på fastigheten enligt de gällande föreskrifterna för avfallshantering.

9 kap.

Förebyggande av nedskräpning

36 § Avfallshantering vid offentliga tillställningar

Det föreslås att bestämmelserna om ordnande av avfallshantering vid offentliga tillställningar i de befintliga föreskrifterna om avfallshantering ska specificeras på grundval av respons från miljöskyddsmyndigheterna inom HRM:s verksamhetsområde. Det betonas att bestämmelserna enbart gäller tillställningar som anordnas utomhus. Dessutom specificeras skyldigheten att presentera en avfallshanteringsplan så att någon plan inte behöver lämnas in vid tillställningar för vilka det inte krävs separata avfallshanteringsarrangemang. Bestämmelserna om avfallshantering vid offentliga tillställningar som anordnas utomhus har sin grund både i en strävan att förebygga nedskräpning och skyldigheten enligt avfallslagen att sörja för adekvat avfallshantering. Enligt 74 §

i avfallslagen ansvarar arrangören av en offentlig tillställning för städningen av ett område som har skräpats ner till följd av tillställningen, om den som har skräpat ner inte sköter om städningen.

Det föreslås att begränsningarna av skyldigheten till separat insamling avseende tillställningar utökas. Vid offentliga tillställningar där livsmedel tillhandahålls till allmänheten ska från blandavfall separeras bioavfall samt kartong-, glas-, metall- och plastförpackningar, om det av sådant vid tillställningen kasseras mer än de kg-gränser som har fastställts separat i Kommunförbundets guide.

10 kap.

Farligt avfall och specialavfall

37 § Avfallshantering av farligt avfall

Det föreslås att bestämmelsen om flytande farligt avfall samt bestämmelsen om insamling och lagring av farligt avfall på fastigheten flyttas till nästa föreskriftspunkt (38 §), i vilken har sammanställts bestämmelser om insamling av farligt avfall på fastigheten.

38 § Insamling av farligt avfall på fastigheten och leverans till insamlingsplatser

Det föreslås specificeringar av paragrafen, med avseende på insamling av farligt avfall på fastigheter, flytande farligt avfall samt sorteringsanvisningar för insamlingsplatser för farligt avfall.

Dessutom föreslås att föreskriftspunkten som avser specialavfall tas bort ur föreskrifterna för avfallshantering. Specialavfall ingår inte i kommunens ansvar att ordna avfallshantering. Ett exempel är Valviras instruktioner för specialavfall från sjukhus.

11 kap.

Övriga bestämmelser

39 § Fastighetsinnehavares informationsskyldighet

Till paragrafen föreslås en teknisk specificering avseende anmälan av ändrad information till HRM.

40 § Tillsyn av föreskrifterna om avfallshantering

Inga ändringar föreslås i paragrafen. I 24 § i avfallslagen föreskrivs det om tillsyn av avfallslagen och de föreskrifter om avfallshantering som har getts med stöd av lagen. Inom HRM:s verksamhetsområde är tillsynsmyndigheterna enligt avfallslagen kommunens miljövårdsmyndigheter samt Nylands närings-, trafik- och miljöcentral (NTM-central) om tillsynsuppgiften gäller flera kommuners områden. Grundat på avfallslagen har avfallshanteringsmyndigheten inte någon befogenhet att utföra tillsynsuppgifter eller att använda administrativa tvångsmedel.

Enligt avfallslagen meddelas för brott mot föreskrifterna om avfallshantering först ett föreläggande att upphöra med den verksamhet som strider mot föreskrifterna om avfallshantering. Efter en tillsynsanmälan kan nästa åtgärd, beroende på verksamheten, enligt 129 § i avfallslagen vara vite, hot om tvångsutförande eller hot om avbrytande.

41 § Undantag från föreskrifterna om avfallshantering

Man föreslår ingen ändring av möjligheten enligt de gällande föreskrifterna om avfallshantering att ansöka om undantag från tillämpningen av föreskrifterna om avfallshantering. Enligt 91 § i avfallslagen får den myndighet som anges i föreskrifterna om avfallshantering i enskilda fall bevilja undantag från att följa föreskrifterna om avfallshantering på de grunder som nämns i beslutet.

HRM:s branschdirektör för avfallshanteringen kan i enskilda fall bevilja en avvikelse från föreskrifterna om avfallshantering, om anordnande av avfallshanteringen av särskild anledning förutsätter detta och avvikelsen inte medför miljöolägenhet eller hälsorisk. Fastighetsinnehavare eller avfallsinnehavare kan av motiverat skäl ansöka om undantag från att följa enskilda bestämmelser i dessa föreskrifter om avfallshantering.

För tydlighetens skull konstateras särskilt att något permanent undantag från skyldigheten att ansluta sig till organiserad avfallshantering enligt avfallslagen inte kan beviljas.

42 § Ikraftträdande

Föreskrifterna om avfallshanteringen i huvudstadsregionen och Kyrkslätt, ändrade på föreslagna sätt, avses träda i kraft 1.11.2022. Samtidigt upphävs de nuvarande föreskrifterna om avfallshantering med undantag av skyldigheterna till separat insamling, som avses träda i kraft efter en övergångstid.

Skyldigheten till separat insamling av bioavfall som föreskrivs i 13 § i föreskrifterna om avfallshantering avses träda i kraft i Esbo, Grankulla och Kyrkslätt 1.7.2023, i Vanda 1.1.2024 och i Helsingfors 1.7.2024.

Skyldigheterna till separat insamling som gäller kommunens förvaltnings- och serviceverksamhet samt de övriga funktioner som avses i 14 § träder i enlighet med ändringen av avfallsförordningen i kraft 1.7.2022 till den del som gäller kilogramgränsen per vecka för bioavfall. Det är inte möjligt att genom avfallshanteringsföreskrifter avvika från denna ikraftträdandedag i enlighet med avfallsförordningen. Däremot träder kilogramgränserna per vecka för kartong-, glas-, metall- och plastförpackningar samt små metallföremål i kraft 1.11.2022, då avfallshanteringsföreskrifterna träder i kraft.

Fram tills de nya skyldigheterna till separat insamling träder i kraft tillämpas de föreskrifter om avfallshantering avseende skyldigheter till separat insamling som gavs 1.3.2019. En övergångsperiod för ikraftträdandet av skyldigheterna till separat insamling är motiverad på grund av de åtgärder som det praktiska genomförandet av ändringen kräver. På grund av det stora antalet fastigheter är det nödvändigt att införa skyldigheter till separat insamling redan före den slutgräns 1.7.2024 som fastställs i avfallsförordningen. Därigenom kan utökningen av separat insamling av bioavfall genomföras på ett kontrollerat sätt, med säkerställande av funktionaliteten hos logistik och kundservice, och med hänsyn till den av lagstiftningen satta slutgränsen. Det stadsvisa ikraftträdandet underlättar också fastighetsägarnas förberedelser på utökningen av separat insamling av bioavfall.